

30 8247

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 14 వ తేది సోమవారము.
ఆనంద నామ సంవత్సర భాద్ర పద బహుళ దశమి ౧౦.

No. 149
సంచిక ౧౪౯

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వన్నె బంగారు నిబ్బు చేర్చబడియున్నది. పెద్దకొళ్ళాయి యున్నందువలన ఇంకీ చాలాపట్టును. విద్యాధులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకొందురు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బుతోగాని సన్ననిబ్బుతోగాని విక్రయింపనగును. వెల. రు. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

కాగితములు రకములు

జాన్ కాగితములు, తెల్లకాగితములు, కలర్ కాగితములు, మరియు అనేక ప్రేషనరీ సామానులు పెనసల్లు పేనాలు, టైప్ రైటింగు కాగితములు, లెడ్జర్ కాగితములు, ఇవి అన్నియు దొరకును. వలయువారలు క్రింద అడ్రెస్సునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ ఆన్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము.

బ్రాడ్వే, మదరాస్.

THE MASTERPIECE OF
GEORGE W. M. REYNOLDS.
Printed in bold types on Superior
Glazed Paper.

The repeated wishes of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds.

The Soldier's Wife.
In two volumes, now ready with illustrations
Price For two Vols. Rs. 1-4-0 Postage As. 3. Extra.

The Faust. a Romance in two volumes. Each volume As 12. Postage As. 2.
The first volume of Faust is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co.,

Post Box 177, (A) Madras. E

పోస్టేజీ సహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—ఇదవుటచే మానసాల్లాసము కలుగజేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుచెలిపి యున్నాము. కొరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక లేక్షణమే వ్రాయును.

వైద్యశాస్త్ర విశేషంకో గోవిందజి.

ఆతింక నిగ్రహ బేషధాలయము.

22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ది న పత్రిక.
ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.
చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0 | 3 మాసములకు రూ. 3-4-0
6 మాసములకు ,, 6-4-0 | 1 మాసమునకు ,, 1-2-0

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటిని టీని ఆవిరవలన గాని, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుత్తుక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయుననువారు

ఎస్సీ మేటులకు, స్క్రీములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మానవ్య ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, ఇనరల యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లూబ్రికేటింగు ఆయిలు లకు ఏజెంట్లుము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,

మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,

7, Armenian Street, MADRAS.

మిక్సిలి చౌకధరలకు వేలము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

జీసా 1-కి 0-3-0 అణాలు మాత్రమే.

తలసెప్పల మాన్యును. వాయువుపొట్ట పొట్టల

పార్శ్వపుసెప్పల కారణమును. మాట్టపోన్యోనా

వనములకులచే సింధూచేతమును

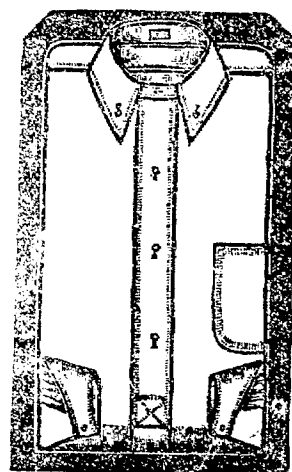
లియూచేయబడు ముంబియును.

సువానవగిరిగియుండును.

నీనిని విదేశములలోనూడ వానినిన్నా

కంభావచీటి నాచికొనిన మునుగు గలగల

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, ఫార్మ్ బొంబాయి; లేక నెం. 9, జహంగీరుకిధి, బార్డిటవున్ మద్రాసు.

బంగారుకంటి యాగను యము రిప్పవలను.

సెప్టెంబరు నెల 1 తేది నండి మొదలు వెట్టబడియున్నది. అక్కడకుమగు చౌకగ మాచొక్కాయాలు గయ రా నుకలను అమ్మునూ రము.

మొదటికింకీ క్లిష్టవస్తులు అణాలు 0-12-0

,, స్టాంలు వస్తు 0-0-0

మి యూరికి ధగ్గనున్న కైల్ కేవన్న కేరు వ్రాయుదు.

ల డను ప్రేడింగు కింకెన,

37/38 రత్తన్ బజార్ కిధి, మద్రాసు.

LONDON TRADING CC

37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

చిరునామా:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టాఫీసు/నెం. 212, మద్రాసు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కే-౯౯-గుణము.

తప్పకయేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంచీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరరైలుస్టేషనును దెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ.వి. యస్. ఎ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

కెలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

మెస్సర్స్ ప్యారి అండు కో.

మేనేజింగు యేజింట్లు, ది కెనెడెన్స్ మెన్యూరవర్క్సు లిమిటెడ్ మద్రాసు.

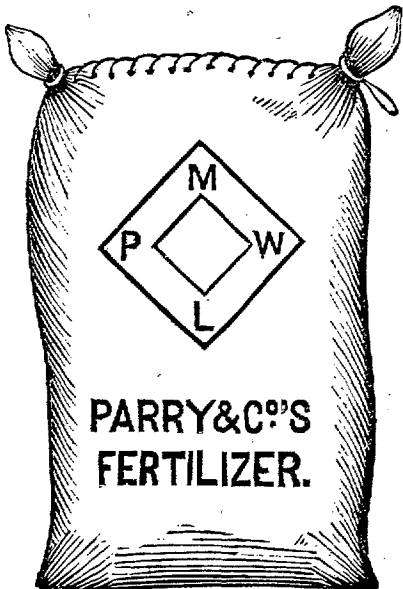
గొర్రమైన పంటలకు

ఈ క్రింద నుదహరించిన వైరుల
ను, ఇంకా ఇతరవైరులను, అన్ని
ధర్మాలను వైరులను, ఆయాధూ
లనునుగించి కాయా వైరులకు తగిన
పిరువులు తయారుచేయవలెను.

యూ భూములనుండి బంపబడు మ
ని కనిభిచేసి యీ యెరువులతోయ
చేయబడుచున్నవి. గాన ఫలితము
ట్టింపగుటకు సందేహించబడలేదు.

ఈ విషయమును తెలుసుకొనువారు
గుంటూరు సోల్ యేజింట్లనుండి
లిసికొనవలెను.

రివైరు, గోధుమ, పత్తి, నీలి, వేరు
రకలు, చుక్కలు, అముదాలు, కుసు
లు. రాగి, సజ్జ, జొన్న, మొక్క
న్న, ఆకుకూరలు, గడ్డ, చొప్ప

తగినయెరువులు!!
వగైరా, అన్ని అపరదిననులు చిలగ
డము, బంగాళాదుంపలు, పసుపు,
అల్లం, మిరపకాయలు, నీరుల్లి, వెల్లుల్లి,
పంకాయలు, ముల్లంగి, చిక్కుడుకాయ
బటాని, పొగాకు, చెఱుకు, తమలపాకు,
మిరియాలు, కొబ్బరిచెట్టు, తేయాకు,
కాఫీ, ఆరటి చెట్టు, దాక్షిణి గ,
అంజూరు, పంపరపన, సరకుచెట్టు,
పొట్లకాయలు, గంజాయి చెట్టు,
అనాసకాయలు, పూలచెట్టు, బాదం
చెట్టు, అన్ని బాపతుల ఫలవృక్షములు,
మామిడిచెట్టు, దానిమృచెట్టు, గడ్డి,
ఎరువు పుష్కములకును క్రయ
బాపితా మొలగు వాటికి క్రింద
నుదహరించయుండు వైవిలాసమునకు
వ్రాయవలెను.

చీనుకు బసవయ్య, మర్చంటు, సోల్ యేజింట్లు గుంటూరుసోల్, గుంటూరుజిల్లా.

వనోషధి సారసపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును.
కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసవట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన
నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధిపరచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

లక్ష్మ.

బలవర్ధక ఔషధము.

మెదడులో పటుత్వము లేకుండుట, శ్రీలు వెట్టిగా
యేడ్చుట, మలబద్ధము, నిస్సారత, నీర్యకత్వము, వెన్నెముకలో
నొప్పి, పాలిపోవుట, నపుంసకత్వము మొదలగు వానిని కుదిర్చి
శరీరమునకు బలమిచ్చును. ఇది దేహములో కండలను పెంచును.
నెత్తురుకు, మెదడుకు, రక్తనాళములకు విశేషము బలమొసం
గును. మాడుబుడ్లు వాడవలసినది. మిశ్రోగము నయమగును.
మీరు క్రొత్తమనుష్యులయినట్లు కనపడును.
లక్ష్మ మియంటియందు ప్రతిదినముకంటెనలన బలమును
సామగ్త్యమును, తేజస్సును ప్రసాదించును. మంచి ఆరోగ్యము
మంచి దేహపటుత్వము యుండటవలన గల జీవితేచ్ఛ నిది
యొసంగును. బుడ్డి 1కి విలువ 2-4-0. మాడుబుడ్డ విలువ 6-4-0
లక్ష్మ ట్రాన్క్ మాత్రలు, 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి 2-0-0.
సోలు ఏజెంటులు: **హెయారు డ్రగ్స్ ప్రోర్సు**
నెం 106, మింట స్ట్రీటు, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు
ఆటోదిల్ బహ్ (రిజిస్టర్)
అనుప్రాగ్ధోయల కుద్దేశంపబడిన ఆత్మరసయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనతో గూడినపుష్పబొట్ల
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన శయికముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసననభవిం
చుటకయి ఆటోదిల్ బహ్ యివ్వచుని మీదగ్గిరనున్న
సాఫుకీపరు నడుగవలయును వారితావున లేదని మాకు వ్రా
యుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్ల బెన్న ఆత్మరగల పెద్దసయి బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరలో
మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు దబ్బె 1-కి
0-10-0. వి. పి. భర్త్యుకొనువారే భరించవలయును.
సోలు ఏజెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్
కెమికల్ కంపెని, 155 జామా మసీదు. బొంబాయి.
మదరాసు ఏజెంటులు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం 23, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారునుండి పంపించు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టినుండు లన్నిటికి తల్లి.
ఇది సంచీవింటి ఒక వనమాళిక. ఇదియే మన పూర్వి
కుల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుం
సకత్వము పోగొట్టుటకు యితరులమించినది లేదు. జన్మోర్దియ
దుర్గినియోగముచేతను మూత్రద్వారములకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. రక్తమును
శుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట
నాళనము చేయుటలో సంచీవింటి "సర్వజీవన్" ఇతి
శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.
వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 సోల్స్ జి ప్రత్యేకము.
ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16 కృష్ణపు మొదలిపిడి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

గ్లోబ్ కంపెనివారి బొటనప్రేపి ముద్రపెట్టెలు.
చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినవి. వందలు
వందలు విక్రయము. వెల పెట్టె 1-కి
రు 1-4-0 పోస్టాభిర్యు వేరు ప్రాంమిసరి
నోట్లు మొదలగునాటిమీద నిశానిదార్ల
చే వ్రేలిముద్ర వేయుట సర్వత్ర ఆనలం
బించుచున్నది. వర్తకులు, డబ్బు,
యినాందార్లు మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.
గ్లోబ్ కంపెని, గుంటూరు.

పండ్ల పొడి.
డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.
పంటినుప్పులకు దివ్యాషధము. సువాసనగలిగి
ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిడెన్నది
అమృతాంజనముడిపో పోర్టు బొంబాయి.

1914 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 14-వ తేది

ప్రేమరు ప్రేమ.	బయలు దొరన నలము.	తేది.	బొయడి నలము.	తేది.
కాశ్యాదిసన్ చావోడా	లివర్ పూలు కొలంబొ	22౪౫ 4	కలక పా	11 నెప్ప

రానున్నవి.

పండిట్	సింగపూరు	11 నెప్తం	కలకత్తా	19 నెప్తం
చింద్రా	కోలంబు	14	—	—
జెయిడా	రంగూను	14	రంగూను	16
క్లాప్ ఫర్ గూసన్	లివర్ పూలు	14	కలకత్తా	—
చుప్రా	లండను	14	కలకత్తా	15
బహదూర్	బాంబాయి	16	కలకత్తా	25
క్లెఫ్ ఫర్మాషన్	గాలి	24	లండను	26
క్లెఫ్ ఆమి లియా	కలకత్తా	25	బాంబాయి	26

ఈ తేదెలలో కొంచెము మార్పుండును.

వాతావరణ సిద్ధి

1914 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 14-వ తేది

ప్రజాశ్రమములు.	నవం 14 నేటికి దేవులపల్లి వారియొక్క దేవస్థానము అంగుళములు.	కడచిన 24 గంటలలో		మర పాతము.		
		ఉత్పత్తి గత.		గడచిన 24 గంటలలో	8వ ఏనుగు మొ. నేటికి	18 వ మొ. నేటికగులు
		అధికతమ హాజరై గత.	అల్పతమ హాజరై గత.			
గోపాలపురము	29.588	84.0	76.4	1.54	43.82	27.07
వాలేరు	29.572	82.5	74.0	2.74	27.89	20.72
కాకినాడ	29.568	84.6	75.7	0.58	26.67	20.75
బందరు	29.590	87.8	76.2	0.95	24.24	22.82
గుంటూరు	...	87.2	76.0	1.15	20.29	...
నెల్లూరు	29.682	95.0	77.1	...	11.74	10.25
మద్రాసు	29.680	98.1	77.2	0.06	19.60	14.88
కడలూరు	29.697	93.6	77.2	...	24.29	13.79
నాగపట్టణము	29.728	91.9	81.6	...	10.58	11.82
కొలంబూ	29.813	87.2	78.7	...	35.82	39.32
తిరువనంతపురము	29.817	82.8	75.7	...	43.17	39.24
కొచ్చిక్	29.812	85.5	78.5	0.07	30.70	34.24
కల్లికోట	29.801	84.8	75.7	0.29	94.67	96.78
మంగళూరు	29.758	85.5	75.9	0.86	31.14	11.17
బొంబాయి	29.593	85.2	77.2	1.52	68.46	64.08
హైదరాబాదు
అనంతపురము	...	78.2	74.1	0.05	12.25	11.63
బళ్లారి	29.628	88.2	75.2	...	7.86	10.77
కర్నూలు	29.637	85.9	73.8	1.50	22.96	18.87
కడప	29.655	91.8	74.0	0.08	16.88	17.99
దెంగళూరు	29.726	84.0	65.6	...	17.91	21.09
కొడైకనూరు	22.682	64.9	50.4	...	30.34	29.45
ఉదకమండలము	22.898	61.5	52.5	0.19	28.06	34.63
కోయంబత్తూరు	29.746	89.2	75.0	...	3.56	8.37
వెల్లూరు	29.684	92.3	73.3	0.24	18.81	22.45
సేలము	29.730	95.0	73.8	...	19.30	24.25
తిరువనాపల్లి	29.721	95.1	79.0	...	9.11	13.85
పుదుకోట	29.725	93.1	75.4	...	18.30	18.20
మధుర	29.734	95.0	78.0	...	11.85	15.09
తిరువత్తూరి	1.08	6.45

సర్కారులలో వాయుభాగము కొద్దిగ వృద్ధియై ఇతరచోట్ల తగ్గినది. హైమారలోను, సర్కారులలోను తిప్ప మిగిలినచోట్ల మధ్యమోష్ట పరిమాణము హెచ్చుగను, సర్కారులలో సామాన్యశీలికి తక్కువగనవచ్చును. ద్వీపకల్పముయొక్క దక్షిణ భాగమునతిప్ప, మిగిలినచోట్ల పలు వేడిమి సామాన్యశీలికి తక్కువగనవచ్చును. సర్కారులతీరమున దప్ప మిగిలినచోట్ల రాత్రిపులయందు వేడిమి సామాన్యశీలికి హెచ్చుగాగలదు. మామూలుకంటె వాయువునందు నేమి అధికముగాగలదు. ఇచ్చిట మబ్బులు విడిపోవుచున్నవి. అయినప్పటికి నితరచోట్ల దట్టముగనే పట్టియున్నవి. సర్కారులలోను, నాంబాయితీరమునందును వర్షము హెచ్చుగకురిగినది. సూచన ద్వీపకల్పముయొక్క ఉత్తరభాగమున వర్షము కరియవచ్చును. పడమటితీరమున హెచ్చుగకురియును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్నా,
వారావరణికాప్రజ్ఞుడు.

కావలెను.

గుంటూరుజిల్లా సంఘమునకు సంచార కార్యదర్శి.

భిన్నభిన్న సహా నెల 1కి 50 రూపలకు మించని శీతము జిల్లామందు తిరిగి తాలూకా సంఘములు, గ్రామసంఘములు ఏర్పాటుచేయుట, జిల్లా రయతుల కష్టసుఖముల గూర్చి విచారించుట, జిల్లాసభ తీర్మానముల నమలులోనికి దెచ్చుట వనైరావములు తప్పక సంవత్సరముండును. తరువాతగూడ బహుశః అమలులోనుండును. వివరములను వ్రాసి కనుగొన వచ్చును. దరఖాస్తుల వెంటనే పంపుకొనుడు.

గుంటూరుజిల్లా సంఘము కార్యదర్శులు, గుంటూరు.

ఒకదొర కానిస్టేబులును కొట్టుట.

కలకత్తా పోలీసుకోర్టులో విచారణ.

కలకత్తాలో నొకచిత్రమగు కేసు విచారింపబడుచున్నది. నేనలకు కాకలసిన కస్తు సామాగ్రిని ఒకచోటనుండి మరొక చోటికి తీసికొని పోవు పటాలమునకు సంబంధించిన కృతైన పి. ఇకోలిన్స్ అనుదొర యదునాథసింగు, గాను సరూపసింగు అను కానిస్టేబులను, ఒక హెడ్డుకానిస్టేబులు కొట్టినాడట. ఇప్పుడే కేసు కలకత్తాయందలి కయిడసిద్దిపోలీసుకోర్టులో విచారింప బడుచున్నది. దొరతనముపక్షమున కేసును ప్రారంభించుచు హ్యూముగారు చెప్పిన సంగతులనుబట్టి కడచిన నెల 23 వ తేదీని ఒక మోటారు బండియు గుట్టుబుండియు కొట్టుకొనిన వానియొక్క దాని మీద నక్కడకు ముగ్గురు పోలీసుకానిస్టేబులు వచ్చిన యు, పోలీసు స్టేషనులో తెలియజేయుటకు పీరిలానొకరు వెళ్లగా తక్కిన వారు బండిలోనుండి క్రింద పడిన ఎం. మెనెటుగారికి సహాయముచేయుటకు వెళ్లినయు, వీరు వెళ్లుచుండగా మోటారు బండిలో కూర్చుండి వచ్చిన ఇకోలిన్స్ దొర యదునాథసింగు రానుసరూప సింగును, బండి నొక దానిని తీసికొని రావందున కొట్టెననియు, హెడ్డు కానిస్టేబులు అయితెచ్చు నొక దానిని తీసికొని వచ్చి మిన్నెలు సంఘలో వేయుచుండగా, ముద్దాయి కొట్టెననియు, మున్నగు విషయములు తెలియుచున్నవి. దొర తనము వారి పక్షమున విచారింపబడిన మహాదేవు లేవరేయను సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:—నాకు ఆగస్టు 23-వ తేదీని జరిగిన సంగతి జ్ఞాపకమున్నది. నేను తెల్లవారు ఝామున 2 గంటలు మొదలు 6 గంటల వరకు పనిమీద నుంటిని. పార్కు వీధి, వుడ్డు వీధి కలిసిన చోటికి వెళ్లకప్పటికి ధానుపాలు నావైపుకు పరుస్తెక్కుకొని వచ్చుచుండెను. పార్కువీధిలో నిద్రుకానిస్టేబులు కనుపడిరి. నారు నావైపుకే వచ్చుచుండి సాక్షివారి గుర్తుపట్టి చూపించెను, తరువాత ప్రమాదము జరిగిన చోటికి వెళ్లతిని. నేను కామికు వీధిలోనికి వెళ్లితినిలేవో ముద్దాయి నాదగ్గరకు పరుగెత్తుకొని వచ్చి, ఏమి చెప్పకుండునో అడగెను. చెబ్బు తగలిన వానికి సహాయముచేయుటకు నేను వెళ్లుచుండిని. తరువాత పేర్లుగొడ సిడికిలితో గుడ్డెను. నామెడ పట్టుకొని తన్నగా పడిపోతిని. ఈవిషయములను తరువాత విచారింపబడిన సాక్షులు ప్రవచనచిరి.

హిందూ దేశమున ప్రసిద్ధులు.

సింగం దేశములో శిశువులుండునీరు ప్రధానము కావు
నిటలవగు శిశుకారికానున్న సర్వభూమియు పుష్కర్యుగారిట్లు
చెప్పచున్నారు:—“వారీకాలవను త్రవ్వించిచో ప్రత్తిపంట
వేయి, రేట్లగిరినుగుని పుష్కర్యుగా నిట్లెన్నాయవడిరి. “ఈ
సంవత్సరము ప్రత్తిపంట 50,000,000 సానులని సర్వభూమియె
కారాగాగు నున్నది. ఈ కాలవను త్రవ్వించిచో ప్రత్తిపం
టుకనుకూలమునున్నట్లు ప్రభుత్వమునీటివనతి గలిగె సంవత్స
రముకడకొక 4,000,000 సానుల రావడి అధికమగును. సింగం
దేశము ప్రత్తిపంటకు మిక్కిలి అనకూలమగు ప్రదేశమైనను
దాని సింకను పూర్తిగా నిర్మించలేదు. కాన సరిగానీడకనతిని
గలిగించి ప్రత్తిసాగుచేసిచో మరి పదిలక్షల (లేదు) పెద్దపస్తాల
దూది పండుట కికకాశము గలదు. ప్రస్తుతము శివరత్నండుమున
5,000,000 (పెద్ద) పెద్దపస్తాల ప్రత్తి పండింపబడుచున్నది.
కాన నిటుల పండింతుటవలన నిందూదేశముయొక్కయు
ప్రపంచముయొక్కయు ప్రత్తిపంట వృద్ధియగును. ఇంతవరకు
ప్రత్తిపంట వృద్ధికాకుండుట కాదేశములోని కాలవలు భూమి
మట్టమునకు చాల లోతుగా నుండుటయే ముఖ్యకారణము.

సింఘనదికి వర ద బాగుగా వచ్చిన నే గా ని యీ కాలువ
లకు పూర్తిగా నీరు రాదు. కొన్ని కాలువలలో నీరు 3 నెలల
వరకు మాత్రమే యుండును. సింఘదేశము గూడ అమెరికా
దేశమునందు వలెనే ప్రతిపంటకు 4-5 నెలలు సమృద్ధిగా
నీరుండవలెను. కాన సమృద్ధిగా నీరుండునను నమ్మకము లేక
సేద్యశాఖండ్లు వరిపంటనే పండించుచున్నారు. వరిపంటకు
గూడ నీరు అధికముగ కావలసియుండినను ఆనీరు కొద్దికాల
ముండిననే చాలును. రోవా కాలువలన 5 నేల చదురవు
మైయు వైశాల్యముగల భూమికి జలసరిగి లగును. ప్రస్తుతము
నీరుచాలక లక్షయకరము భూమిలో ప్రతియేల రోవా నేల
యకరముల భూమిలో నితర మెట్ల నేలలకు పండింప బడు
చున్నవి. కాలువపూర్తియైన పిమ్మట 2,000,000 యకరముల
భూమికి నీటివసతికలుగును. దానివలన దొరతనము వారికి
2½ లక్షలు మొదలు 5 లక్షల పానులవరకును ప్రతిసంవత్సర
మును అధికముగు నాదాయము వచ్చును. కాలువ త్రవ్విన 4
ఏండ్ల నాటికి 10 లక్షల యకరములభూమి ప్రతిపంటక్రిందకు
రాదగినదిగా నుండును. కొంతకాలము పోయినచో నానకట్టి
యకరముగునుగాని ప్రస్తుతము కాలువమాత్ర మత్యవసరము.
కాలువను త్రవ్వినచో సింఘదేశము రెండవ యాజిప్తుదేశము
క్రిందపారును."

లూక్సియాన నై ద్వపాతశాల

త్రైపువమత ప్రచారక సంఘములవారు కొందరు కలసి పంజాబు దేశములోని లూదీయాన నగరమున కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము త్రైపువాంగలకు వైద్యవిద్యనేర్పి వారలను వైద్య ప్రచారిణులనుగా పోషించుటకు తగిన యన్నత పాఠశాల నొకటి నెలకొల్పిరి. క్రమముగానది కళాశాలమునఁ జూపారు విశ్వవిద్యాలయమున కనియపుడు చేర్చబడినది. ఆపాఠశాలలోనున్న తరగతిలో కృతార్థులగు వారికి యిండియా దేశమున నెచటనెచటగూడ వైద్యము చేయుట కర్హులదను పట్టమును విశ్వవిద్యాలయము వాకొసగుదురు. గత సంవత్సరమున నీ పరీక్షకు 22 స్త్రీలు చదివిరి. వారిలో ముగ్గురు కృతార్థులు జెందిరి. మందులను మిశ్రమము చేయుటయును రోగులకు సంతుణ్యము చేయుటయును నేర్చుకొనిన స్త్రీలు 70 మందికిపైగా కృతార్థులైనది. ఆపాఠశాలమునకు 7 గురు కలరు. ఎడితు ఎం. బ్రౌనుకన్య ఎం. ఏ. ఎం. డీగారు, ప్రధానోపాధ్యాయునిగా నున్నారు. భారతాంగుల పలువురు సహాయోపాధ్యాయులుగా నున్నారు. కళాశాలతో చేరి యొక పెద్ద వైద్యశాలగూడ నున్నది. గత సంవత్సరమున 1634 గురు రోగుల కందువసలి యొసంగి చికిత్స చేసిరి. 26269 మందికి మందు లాగువడెను. 1413 దురికి శస్త్రచికిత్స చేయబడెను. ఇంతకు పూర్వము వైద్యశాలలో పండుగ దినములలో చికిత్స చేయుటలేదు. కాని గత సంవత్సరమున దీపావళి నాటి నాటి 115 గురు రోగులును బృహద పండుగనాడు 108 మంది రోగులును వైద్యశాలలోనుండి చికిత్సనందు కొనుచుండిరి. శస్త్రచికిత్సకుపాడ నా వైద్యశాల మిక్కిలి పేరుపడనియుండుటచే స్త్రీలందఱును నీ చికిత్స చేయించు కొనుచున్నారు.

గోనెసంచుల బాజారు.

అమెరికా దేశమునకు గోనెసంచులను ఎగుమతి చేయుటకు అవకాశ మేర్పడుచున్నది అన్నే)లియా దేశమునకు మాత్రము వ్యతిరేకమే అయినది. ఈ స్థు సెమెంటు ఆర్మేచరు సెలలలో సెలకుమాడేసి పోగొయోవల వంతున గోనెసంచులను ఎగుమతి చేయఁజనని అన్నే)లియావారు కోరిక. గత సెలలో నొక్క పోగొయోవమాత్రమే యుండును. ఎగుమతులు నవకాలము నందేహాస్పదముగా మునుటచే నొక మును చేయుటకు నిరుత్సాహకరముగా నున్నది. ములుతప్ప విశేషముగ నెట్టి ఫలియను జరిగియుండునో వరకు సుకులను కొనవారికిని, యగ్రేకాలకును బాగుగనే జరిగినది. లోటులేకుండ యగ్రత్రావని నిధునుచేయు చుండెను గారి పోగొయోవయినది. గించుటచేత సకలలు విస్తారముగ కొనఁచాబారున బడవలసి వచ్చునగాన అవసరముచేయుట కేర్పాటులను చిక్కును తొలగించుటయును

చాలగంగాధరతిలకు.

తమయభిప్రాయము వెల్లడించుట.

శ్రీయుత చాలగంగాధర తిలకుగారు:చురూటా' పత్రిక కి దిగువలేఖను వ్రాసియున్నారు.

ప్రస్తుతమందలి యసాధారణ సంవత్సరములబట్టి దొర తనమువారి యెడల నీరసములలో నాకుండు నభిప్రాయముల విషయములు వివరభావము లొకనేర జనించునని వానిని నికర్తింపజేయుటకై యాదిగున విషయమును బ్రకటింపుట మిష్టము. నేనుకొరవలసి. యున్నది. గణపత్యుత్సవ సమయమున నాడు నాయుంట్ల స్వప్నవేశముయి యుండిన మిత్రులతో బ్రసంగించుచువుడు నేనీయభిప్రాయముల విశదీకరించి యుంటిని. అయినను, అంతకంటెవిపులముగ నాయభిప్రాయముల ప్రకటిం చుటమంచిదని తోచుటచే మీకేలేఖను వ్రాయుచున్నాను.

రెండుమాసముల క్రిందట, అనగా పూనాకు నురక్షి తుడవై మరలనేను వచ్చితిని నన్నభివృద్ధిప వచ్చినవానితో సంభాషించు నవసరమున, నేనప్పటి కింకను బహుకాలము నిష్ట నారణ్యమున గాఢనిద్రలోనుండి పిదప హతాత్తుగ స్వగృహము నకు మరలివచ్చిన రివే వాక్ వింటి అయినా నితిలోనుంటిని చెప్పియుంటిని. అప్పటి నుండియు, నేనిచట లేనిదినములలో నేమేమిజరుగుచుండెనో సంపూర్ణముగ దెలిసికొనుటకును కడ చిన యారు సంవత్సరములలోను ఇండియాలో కలిగిన విషయ ముల గుర్రెంగుటకును, నాకవకాశములు లభించియున్నవను, ముద్రాయంత్రముల కాసనము నమలు లోని దెబ్బలు మున్న గురాజీయ కార్యములు కొన్ని జరుపబడి యున్నను (వీని గురించి నీ సందర్భములో సంతమాత్రమును విస్తరించి వ్రాయ నవసరములేదు) మరలయు మాత్రము స్వేచ్ఛితాదర్శా వ్యాప్తి ననుకూలముగ మార్చియు సిగమగు నభివృద్ధి నందు చున్నదను నాకే నాకు నికర్తింపలేదని నేను నొక్క చెప్పవలసి యున్నది. మింట్లో మార్చి ప్రభువుల పరిపాలనా కాలములో నున్న క్రమంప బడిన సంస్కారములను బట్టి చూడ, వృద్ధికి నను కూలముగు మార్పులను జేయుట యవసరమని దొరతనమువారు సంపూర్ణముగ గుర్రెంగి యున్నారనియు ప్రభుత్వ కార్య ములలో సంతకంత్ కధికముగ బ్రజలను సహకారులుగ జేర్చు కొన గోరుచున్నారనియు స్పష్టమగుచున్నది. వీనినిబట్టి పాలక పాలితుల కన్యోన్యవిశ్వాస మభివృద్ధియైనదనియు ప్రజల కష్ట ములతోఁగొనుటకై పట్టుదలతో బ్రయత్న ములాసరించుచున్నారనియు గొందరనవచ్చును. ఈమాట న్యాయముగ నంగీకరింప దగియున్నది. ప్రజావాహుశ్యమునుబట్టి యాలోచించు నెడల, ఇదియొక స్పష్టమగు లాభమనియే నాయభిప్రాయము. ఇదియొకవేళ సంత యమిత్రతాభము కాకపోయినను, ఈ రాజ్యాంగ సంస్కారములవలన మంచిమాత్రముస్థిరముగ నిలిచి యుండగలదనియు, ఆత్మపణియాంశములు త్వలో నదృశ్య ములు కాగలవనియు నాదృష్టమగు నమృతము. కొందరి కియభి ప్రాయ మాధారములేని కెట్టిసమృద్ధిముగ దోషవచ్చును. కాని నాకీవిషయమున సంశయములేదు. ఇటువంటి విశ్వాసముండుట వలననే దొరతనము వారికి సహకారులముగ మనము దేశక్షేమ మునకై పాటుపడు విషయమున మన కుత్సాహము జనింప గలదు.

ఇచ్చట మరియొక విషయమును గురించి కొంతవరకు జెప్పవలసియున్నది. నేను దేశములోలేని యారుసంవత్సరముల కాలములో, నాకృత్యములను వ్రాతలను జవలను దౌర్జన్య ముల జేయుటని ప్రేరేరింప నుండే కంప బడినవనియు, నాయుపన్యాసములు బ్రిటిషు రాజ్యమున తిరగద్రోయు నుండే శముతో నీయబడినవనియు అపార్థముల గల్పించుటకై యీ దేశములోని యాంగ్ల పత్రికలందును ఇంగ్లండు నందును కొన్ని ప్రయత్నముల చేసియున్నాను. ఇట్టి ప్రయత్నములలో సర్ వ్యాంట్ లైట్ చికోల్ గారి గ్రంథమొకటిగ నున్నది నాజేసిన పనులు సుదయనే యని నేనుసమర్థించు కొనుటకు విలులేక స్వేచ్ఛాకర్మితుడగు పౌరునిగ నేనుండిన దినములలో నీప్రయత్నములు జరుగుట యెంతయు చింతనీయము. ఈ అయోగ్యములను కేవల మనాధారములు నగు నాపాదనములను సాధ్యమైనంతి త్వరలో సాగ్రహుడవై నేను బహిరంగముగ నిరాకరింప వలయునని నాయభిప్రాయము. దొరతనమువారి కొన్ని కృత్యములను గురించియు కొంతవరకు నాయులోపలి పరిపాలనా పద్ధతినిగురించియు, రాజకీయముల పనిచేయు తక్కినవారికివలెనే నాకును దొరతనమువారి కొన్ని భేదాభిప్రాయములు కలవు. అంత మాత్రమున కృత్యములు కాని నాధోరణి కాని శ్రీచక్రవర్తిగారి కృత్యమునకు విరుద్ధములై సమర్థింపుకున్న

వనుట కేవల మసంగతము. అది యెన్నడును నాతలంపుకాని యుద్దేశముకాని కాదు. ఇంగ్లండుస్వరాజ్యమునకై పాటుపడు చుండినవారు ఇంగ్లండులో నెట్లో, అట్లే ఇండియాలో మేమును, పరిపాలనాపద్ధతిని సంస్కరింపజేయ ప్రయత్నించుచున్నామే కాని, ప్రభుత్వమునే పవద్రోయుట కెంతమాత్రమును కాదు. మరియు, ఇండియాలోని నానాప్రదేశములలో జరిగిన దౌర్జన్య ములు నాకు కేవల మసమృతముగ నుండుటయేగాక, వాని వలన జాలరకు రాజకీయవిషయములలో మనదేశమున కభివృద్ధి తగ్గినదని నాయభిప్రాయమును వెల్లడించుటకు నా కెంతమాత్రమును సంశయములేదు. ప్రత్యేకకృత్యములనుబట్టియే నను జనవాహుశ్యమునుబట్టియేనను ఆలోచించినయెడల ఈ దుష్కృత్యము లన్నియు ఖండింపదగియున్నవి. ఈ యభిప్రాయమునే నే ననేకపర్యాయములు వెల్లడించియున్నాను. తమ నాగరకములగు పరిపాలనా పద్ధతులవలననే కాక అందు వలన నిండియాదేశములోని నానాజాతుల నొకటిగాజేర్చి పరిపాలించుటచేత కాలక్రమమున సంయుక్త భారతజాతియును నది యేర్పడుట కవకాశమిచ్చుట వలనను, బ్రిటిషువారి పరిపాలనము వలన మనకు అమూల్యమగు లాభము కలుగుచున్నది. స్వేచ్ఛాప్రియులగు బ్రిటిషువారు తప్ప మరెవ్వరైన మనకు పాలకులుగనుండలేని, మనదగునిట్టి జాతియాదర్శమును వారు గ్రహించి తదవస్థితై మనకు సహాయ మొనర్చగలిగి యున్నారు. ఇండియాయొక్క శ్రేయస్సునగోరు ప్రతివాడను బ్రిటిషు పరిపాలనమువలన గలుగు వైభావ్యములనుగాని అట్టి తక్కినలాభములను గాని పూర్తిగా గుర్రెంగియొందును. సంగ్రామ ధూళియు, ముగ్ధులను, బ్రిటిషు సింహాసనము నెడ మనకుండు నాత్మరక్తమును రాజకీయము దేశమంతయు నేక గ్రీనముగ వెల్లడించుట కవకాశముకలదుటచే నదియు నొకప్ర చ్చన్నముగనుండు శుభమేయని నాయభిప్రాయము

జర్మను చక్రవర్తిగారి కృత్యములు కారణముగ అనేక ఒడంబడికలను వాగ్దానములను విరుద్ధముగ చిన్నరాష్ట్రము గు రెట్టి యము వారి స్వాతంత్ర్యమును నికర్తిం చుట యు, వారిసరిహద్దుల నతిక్రమించుటయు, సంభవించుటచే బలము తక్కువగుండు నీ రాష్ట్రమును గాపాడుటకై ఇంగ్లండున కీ యుద్ధము తప్పక వచ్చినదను విషయ మందరకును దెలిసినదే. ఇట్టి సందర్భములో భారతీయులందరును అధికులైనను అల్పులైనను సంపన్నులైనను దరిద్రులైనను తమ యావచ్చుకై ని వినియోగించు శ్రీచక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమును గాపాడి సహాయ మొనర్చుట విధియని నానిశ్చితాభిప్రాయము. మరియు తక్కినవోట్లయందు వలెనే పూనాలోకూడ కాలమువల్లము నేయకుండ అన్ని పక్షములకు తరగతులకు శాఖలకు సంబంధించిన వారును వెంటనే బహిరంగముగ సభగావించి తమ రాజభక్తిని దెలియ బరువ వలయును. ఇట్టి చర్యను సమర్థించుటకు పూ గ్యమె పుడైన మనమిట్లుచేసియుంటిమా యని యాలోచింప నవసరము లేదు. కాక యట్టి పూర్వాచరణ మవసరముగ నే భావించులేని, 1879 80 సంవత్సరములలో ఆఫ్ఘనుయుద్ధము జరుగుచుండిన దినములలో పూనాలోజరిగిన బహిరంగసభను అప్పుడు జరిగిన చర్యను జ్ఞప్తికిదెచ్చుకొనుట. దానివలన, మనరాజభక్తియు ప్రభుత్వమువారికి సహాయమొనర్చ వలెనను నిచ్చయు మన యందు స్వభావసిద్ధములనియు, స్థిరములనియు ఇట్టియసాధారణ సందర్భములందుమన కర్తవ్యములను కార్యభారమును మనము రాజసేవాపరతలతోమై గుర్రెంగుదుమనియు రూఢికాగలదు.

వనితల కవిత్వము

II

[వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.]

మధురవాణియను వేశ్యనుగూర్చి కనుకటి వ్యాసమున గొంత వెల్లడించితిని. తంజావూరు రఘునాథరాయల కుమారుడైన విజయరాఘవ నాయని యాస్థానమునగల యొకవిద్వాంసురాలినిగూర్చి యింక బ్రస్తావించెదను.

రంగాజమ్మ.

ఈమె పనపులేటి వేంకటాద్రి కుమార్తె. వేశ్యయేకావలెను. విజయరాఘవరాయలకు బ్రయురాలు. మన్నారదాసు విలాసమున పేర, విజయరాఘవరాయల శృంగారచర్యము నీమె ప్రబంధముగా రచించినది. ఉపాపరిణయమున వేటిక ప్రబంధమును రచించినది. మఱికొన్ని యక్షగానములను, గద్యకావ్యములనుగూడ, రచించినది ఈ మెగద్య మిట్లు:—

“ఇది శ్రీరాజ గోపాల కరుణాకటాక్ష —
ణ ప్రవర్ధమాన సారసారస్వతధునిణయు, విద్విబురు
కాశతలిఖితవాచి కాగ్ధావగాహనప్రసిదయు, దత్తవల్ల
శత స్వహస్తలేఖన ప్రశస్తకీర్తియు, శృంగార రసతరంగిత పదక
విత్వ మహనీయ మతిస్ఫూర్తియు, నతులితాప్తభాషా కలితా
సర్వంకవ మనీషా విశేషకారదయు, రాజనీతి విద్యావిశారద
యు, విజయరాఘవ మహిపాల విరచిత కనకాభిషేకయు,
విద్యత్కవి జన ప్రవనీయ వివేకయు, మన్నారదాసు విలాసనా
మక మహాప్రబంధ నిబంధన కృత్ లక్షణయు, మహనీయ
రామాయణ భారత భాగవత కథాసంగ్రహణ విచక్షణయు,
బసపులేటి వేంకటాద్రి బహు జ్యోతిషకళలంబునకై మంగమాం
బా గర్భ కుక్తి ముక్తి ఫలంబున, రంగద్వంశ కదంబయునగు
రంగాజమ్మవచనరచనాచమత్కృతిం జెన్ను మీటు నుపా
పరిణంబును మహా ప్రబంధంబునంక బ్రథమాశ్వాసము”

గద్యమును మఱలఁ జక్కగాఁ బరికించి యామె చాతుర్యమును గుర్తించుడు!! ఉపాపరిణయ కృత్యవతరణమునుండి కూడఁ గొండొకపట్టు నువాహరింతును:—

వ. మఱియు దానరాధేయుండును,
రాజగోపాల నిత్యకైంకర్యగుర్యుండును, చతుర్వేద శత
క్రతు శ్రీనివాసాచార్య చరణసరసిజ సేవానిష్ఠా గరిష్ఠుం
డును, రఘునాథ స్వపాలనందనుండును, రచితకా
వత్సరికానయనా నందుండును నగు నవ్వీజయ రాఘ
వేంద్రుండు రామణీయక విరచిత రాజరాజ సభావిజయం
బగు రాజగోపాల విజయంబునందు నతులిత విలాసకతు
లైన కులసతులును, నిబంధనన్నత మతియగు విజయ
వేంకటపతియును, మహితప్రభావుండగు మన్నారదేవుం
డును, తతయశోఘుండగు తాతమనండును, రంగద్యో
విలాసుండగు చెంగమలదాసుండును, మొదలగు నిఖిల
జనమిత్రులగు పుత్తులిను నిరుపమచరిత్ర పవిత్రులయిన
పాత్తులిను, నిరవద్యరూపరేఖా కనకపుత్రిక లయిన
పుత్రికలును, నింపువెలయఁ దామరతంపరై నిండియుండఁ,
జెంగట శృంగారవతులు రంగురత్నము మీఱ సంగీత మేళంబు
గావింప నగ్రభాగంబున నాచార్యగ్రేసరుండగు శత
క్రతు శ్రీనివాసాచార్యుండు కృతమరిత భంగంబునగూర్చి
వంశకథా ప్రసంగంబు గావింప నింపు మీఱ నేనును,
శృంగారరంబు చెన్నుమీటునున్న రుద్రాసవిలాసంబు విని
పించుచున్న సమయంబున:—

- సీ॥ వేంకటేంద్రునిపుత్రి విశతీసద్గుణధాత్రి
తతయశోరంజి రంగాజి విమయ॥
మాధుర్యము మించు మన్నారదాసవి
లాస ప్రబంధంబు లలితఫణితి॥
గావించి మిగుల శృంగారంబు గనన్బట్టె
బదములు మృదురసాస్పదము లగుచు॥
రాణింప రచించి రామాయణంబును
భాగవతంబును భారతంబు॥
గీ॥ సంగ్రహంబుగరచించి సరసనీతి
ముమ్ముమెప్పించితివి చాల నెమ్మిదనరఁ
బరంగహరింకమున నుపాపరిణయకథ
లెనుఁగుగావింపుమింక మాకుఁ దేటగాఁగ॥

అని సబహుమానంబుగాఁ దాంబూల జాంబూన దాం
బర మాల్వభరణంబు లాసంగిన నేనును బరమానందంబుం
డెందుఁ బలియును గలియును గులవైకంబునయిన నీదు
పాదారవిందంబులు డెందంబున నేవించుచున్న తనకు మీరా
నతిచ్చు కథాసంవిధానంబు సర్వంబును నవగతంబగుఁ గావున
నట్ల రచించుచేడఁ బంజరకుంబు మంజువాక్కుణితి రంజిల్లం
బలికినం దతోపమకుండు సంతోషించు లెఱుగున మదియ
వచనకుసుమార్చనం జల్గిక్రింది నన్నుం గటాక్షింపుం దని
విన్నవించి లాలించి యాచార్య చరణంబులకు వందనంబు
గావించి యమ్మహా మహారి యనుజ్ఞ గైకొమ్మనుటయు
నట్లన నేవించి దివించి గురురాజపట్టభద్రుం డిట్లనియె.

- క॥ నీ పతి మన్నరదాసుండు
గోపాలుండు గనుక నుండెను కోర్కెలు హెచ్చక
జేపట్టి మనప నెలకొను
నా పలుకుల నెలఁచి నీ ముఖంబుజసిమక॥
క॥ చతురాస్యుండనఁ దగు నీ
పతి యిటునిను గారవించి బహుమతి దోపక
గృతిరచియింపు మనెక భా
రలికొక సరితువచ్చు! రంగాజమ్మ॥

THE GREAT EUROPEAN WAR.

RIVAL COMMANDERS' EXHORTATION TO FIGHT TO DEATH.

GERMAN AND AUSTRIAN TROOPS EVERYWHERE BEATEN.

THOUSANDS OF PRISONERS CAPTURED : MANY GUNS TAKEN.

GERMAN PRINCES KILLED.

ITALIAN MOBILISATION COMPLETE.

(REUTERS' AGENCY.)

FRANCE.

The Two Army Orders:

General Joffre's Order of September 8.

LONDON, September 13.—(5-5 A.M.)—PARIS.—On September 8, General Joffre issued the following order to his troops:—"At the beginning of the battle on which the welfare of our Country depends, I must remind you that this is no longer a moment to look behind. All efforts must be directed towards attacking and driving back the enemy. An Army which can no longer advance must at all costs keep the ground it has won, and allow itself to be killed on the spot rather than yield. In the present circumstances no faltering can be tolerated."

General Tullf's Order.

The victorious French troops on entering Vitry-le-Francois found in the house where the Staff of the Eighth German Army had been quartered, the following Order signed by Generals Tullf von Tschepe and Werdenbach:—"Vitry-le-Francois, September 8.—The object of our long and arduous marches has been achieved. The principal French Forces are compelled to accept the battle after being continually forced back. The great decision is undoubtedly at hand to-morrow. Therefore, the whole strength of the German Army, besides that of our Army Corps, will be engaged all along the entire line from Paris to Verdun. To save the welfare and honour of Germany, I expect every Officer and man, notwithstanding the hard and heroic fights of the last few days, to do his duty unswervingly and to fight to the last breath. Everything depends on the result of to-morrow's battle."

The Orders show that the Germans attached no less importance to the battle of the Marne than did General Joffre.

"Fight to the Last Breath"

German Commander's Order.

LONDON, September 13.—(5-5 A.M.)—The French found an order of a German Corps Commander, dated September 7, exhorting his men to fight to the last breath, as everything depended on the issue of the battle which was pending.

The German Retreat.

French Official Account.

LONDON, September 12.—(6-0 P.M.)—A Communique issued in Paris this afternoon says:—"On our left the Germans have begun a general retreat between the Oise and the Marne. Their front yesterday extended along the Soissons Braisne-Fismes-Rheims ridge."

German Troops Exhausted.

The German Cavalry seems exhausted. The French and British troops pursued them and found only a feeble resistance.

In the Centre and on the Right the Germans who were fortified abandoned quantities of war material when attacked at Sermaize and Revigny. The enemy has also begun to give way on the Argonne ridge and is retreating by the forest of Bellesmeuse.

In Lorraine we have made some slight progress. We occupy the edge of the forest of Champenoux, Rechainvillers and Gerbevillers. The Germans have evacuated St. Die.

[Champenoux, Rechainvillers and Gerbevillers are towns round-about Nancy.]

St. Die is a fairly big town on the frontier of the Vosges.]

French Official Statement.

Still Further Details.

LONDON, September 13.—(4-30 A.M.)—The following official announcement was issued in Paris at 11 o'clock

yesterday evening.—"On our Left a general retreat of the Germans continues, and the French and the British troops pursuing them have reached the Lower Aisne. Similarly the Germans in the Centre continue to retreat and we have crossed the Marne between Epernay and Vitry-le-Francois. On our right the enemy to-day began to fall back abandoning the region round Nancy. We have reoccupied Lunéville. Notwithstanding the fatigue of five days' incessant fighting, our troops are vigorously pursuing the enemy in their general retreat which is more rapid than was their advance. The retreat is so precipitate at certain points that our troops have found in the German headquarters notably at Moudon, rations, maps, documents, and personal papers, abandoned by the enemy, also parcels and letters received or waiting to be posted. Everywhere notably at Fromentiers, the enemy have abandoned batteries, howitzers, and numerous ammunition wagons. The prisoners are exhausted, dejected, and starving, and the horses are especially jaded."

The German Wholesale Retreat.

A Havas Message.

PONDICHERY, September 13.—An Official Havas Message Paris 12 September says:—"On our left wing, Germans have started movement of general retreat between Oise and Marne. At the centre and our right they are evacuated Vitry-le-Francois. Their forces occupying Argonne, have commenced to yield beating retreat towards the north. In Lorraine we are progressing slightly. Germans have evacuated Saint Die."

The Last Week's Work.

A Havas Message.

PONDICHERY, September 13.—Havas, Paris 11th September, 18 hours 30 says:—"A Communique giving the details of operations since the 6th September on Paris-Verdun front declares that the first phase of the battle of Marne was decisive in allies' favour, for the German right and centre have actually retreated. The situation of our right is unchanged in Vosges and before Nancy. The General situation is completely transformed since the last few days both from strategic and tactical points of view. Not only have we arrested the advance of Germans which they believed victorious, but the enemy has retreated before us on almost all points."

Germans Beating A Hasty Retreat.

Rapidly Pursued by British.

LONDON, September 12.—(2-40 P.M.)—The Press Bureau states that our troops have crossed the Ourcq and are moving to-day in a rapid pursuit of the enemy. Two hundred prisoners have been captured.

Allied Cavalry at Soissons.

The Allied cavalry were between Soissons and Fismes last night, the enemy retreating North of Vitry.

French Army's Splendid Capture.

The French army has captured all the Artillery of one Corps. Our aeroplanes report that the enemy's retreat is very rapid.

The Battle Near Paris.

Details of the Fight.

LONDON, September 13.—(1-20 A.M.)—A summary issued by the Press Bureau, giving an account of the operations of the four days, says:—"On September 6th the southward advance of the German Right Wing reached its extreme point at Comblomiers, but the Cavalry patrols penetrated as far as Nogent-sur-Marne. The movement was covered by a large flanking force to the west of the river Ourcq watching the outer Paris defences and any Allied Force that might issue from them. The southward movement of the enemy left their Right in a dangerous position as they had evacuated the Creil-Senlis-Compiègne region. The Allies attacked this exposed wing in the front and on the flank

on the 8th. The covering force was assailed by the French Army based on the Paris defences which entered action on the Nanteuil-Haudouin-Meaux line. The main portion of the enemy's Right was attacked frontally by the British Army, which had been transferred from the North to the East of Paris and by the French Corps advancing along side it on the Crecy-Coulommiers-Sexanne line. The combined operations have been hitherto completely successful."

Outer Flank Forced Back.

The German outer flank was forced back as far as the line of Muro. There it made a strong defence and executed several vigorous counter attacks, but was unable to repel the pressure of the French advance on the main body.

Vain Endeavours.

The enemy's Right vainly endeavoured to defend the line Grand Morin, and subsequently the line of Petit Morin. It was pressed back over both the lines. The enemy's position was threatened on its right. Owing to the Allies' Left defeating the covering force the German Right retreated over the Marne on the 10th. The British with a portion of the French forces on the left crossed the Marne below Chateau Thierry. This movement obliged the enemy's forces to the west of the Ourcq, already assailed by the French forces forming the Allies' extreme left, to retreat north-east in the direction of Soissons since the 10th and 11th, and the enemy is reported to be continuing their retirement rapidly and evacuating the Soissons region. The British Cavalry is reported to be to-day at Fismes not far from Rheims.

Centre Gives Way.

While the German Right has thus been driven back and thrown into disorder the French Armies further east have been strongly engaged by the German Centre which had advanced to Vitry. Our Allies were between 8th and 10th unable to make any impression to the west of Vitry. This portion of the Germans began, however, to give way on the 11th and eventually abandoned Vitry. Between the Upper Marne and the Meuse the French are following the enemy and driving a portion of their forces northwards towards the Argonne forest country. The Third French Army's capture of the Artillery Corps probably represents about 160 guns. The enemy is thus in retreat along the whole line to the west of the Meuse and has suffered greatly in "morale" besides the heavy losses in "personnel" and material.

German Official Message.

Acknowledges Reverse

LONDON, September 11.—1 P.M. A message from Copenhagen says that an official message from the German Headquarters says, "Our troops which advanced to the East of Paris and across the river Marne in pursuit of the enemy were attacked from Paris between Meaux and Montmirail by superior forces. The Germans held their opponents in a severe two days' battle and even gained ground but as the approach of new strong hostile columns was announced, the German wing was drawn back."

The message adds that the German troops have been fighting a continuous battle West of Verdun. The situation in Lorraine and Vosges is unchanged.

Fighting has been resumed in the Eastern Theatre. The Emperor William and his staff are staying in the town of Luxembourg. His Majesty and staff are protected at night by aeroplanes.

Unexpected Change in the West.

German General Staff Without War Experience.

LONDON, September 13.—(12-10 P.M.)—No adequate explanation has yet been received of the amazing change of situation in France. The tide began to turn with a sudden inexplicable change of the direction of the German Right Wing, when practically at the gates of Paris giving the Allies an unexpected opening of which

TELEGRAMS.

they immediately took advantage. Military experts point out that after all the German General Staff has had no experience of war and must have mistaken the Allies' retirement and abandonment of fortresses for a rout, whereas the Allies' movement was skilfully conducted and the army nowhere beaten.

Triumphal March Exhausting.

On the other hand, the German triumphal march to Paris must have been most exhausting and they were also well hampered the whole way.

German Casualties 20,000 to 30,000.

The German casualties are placed at between 20,000 and 30,000. A further factor is the situation in the East which may be even more critical than is believed owing to the inability of the Austrian Army to hold the Russians.

Are Troops Gone to the East?

So the rumours of the transference of the German troops from the West to the East may be true.

Retreat of Right Will Compel Centre to Retreat Also.

French Officers' Opinion.

LONDON, September 12.—(4-20 A.M.)—Mr. William Maxwell telegraphs that wounded French officers, who have arrived in Paris, state that the German Right has retired so far that the Centre is bound to give way or have its communications cut.

LONG AMMUNITION COLUMN DESTROYED.

French Praise of British Artillery.

LONDON, September 12.—(4-20 A.M.)—General Pau, commanding the French on the British Left, has captured and destroyed an ammunition column, seven kilometers long, leaving the Germans short of ammunition.

The French officers speak in especial praise of the work of the British sixty-pounders and of the magnificent coolness of the gunners.

ONE OF SEVEN.

French Force on British Left.

LONDON, September 12.—(4-20 A.M.)—A Reuter's correspondent says that the French Army, now on the left of the British, is one of the seven armies now in the field.

Germans Abandon Vicinity of Nancy.

French Reoccupy Town's Round.

LONDON, September 13.—(4-50 A.M.)—The French troops have occupied Soissons and Luneville. The Germans have abandoned the vicinity of Nancy.

Retreat Turns Into a Rout.

Germans Abandon Their Guns.

LONDON, September 13.—(5-5 A.M.)—PARIS.—It is officially announced here that the German Left began to retreat yesterday abandoning the region round Nancy. The British and French troops are pursuing them vigorously. The retreating of the enemy is developing into a rout and they are everywhere abandoning their guns.

Allie's Cavalry Cuts off German Force.

6,000 Prisoners: 15 Guns.

LONDON, September 12.—(11-40 A.M.)—The "Daily News" publishes a special edition containing a message stating that the British with the French Cavalry have cut off a large force of the enemy and have already taken 6,000 prisoners and 15 guns.

German Right Retires in Disorder.

FRENCH CAPTURE 160 GUNS.

Enemy in Full Retreat.

LONDON, September 13.—(12-30 A.M.)—The Press Bureau has issued a summary of the operations during the last four days. It says that the whole German Right Wing since the 10th instant has been falling back in considerable disorder and the British and French troops have been following up closely. 6,000 prisoners and 15 guns were captured on the 10th and 11th. The guns captured by the Third French Army totalled 160 on the 12th. The enemy are retreating along the whole line to the west of the Meuse.

GREAT BRITAIN.

Submarine's Exploit.

Dives and Escapes.

LONDON, September 12.—(4-20 A.M.)—A battle story published in London says that a British submarine, out scouting, was fired at on coming to the surface. The submarine dived and remained at the bottom for four

TELEGRAMS.

hours. She then rose for air when her conning tower was hit. The hole was plugged and the submarine dived again to rise and escape in darkness.

"We Played Bridge!"

The young Commander, when asked what he did when the submarine was at the bottom, replied: "I did fine. We played bridge, and I won four and eleven-pence-half-penny."

THE BATTLE OF MONS.

An Officer's Bravery.

LONDON, September 12.—(4-20 A.M.)—A Private in the West Regiment says that a company of the Regiment being on outpost duty was the first to meet the enemy at Mons on the 23rd August. The company lost all its officers except Lieutenant Bell who showed great bravery in fetching the wounded.

Additional Casualties.

LONDON, September 12.—(4-10 P.M.)—The following additional casualties among the officers are announced:—Lieutenant R. A. Parker, R. M. A., Lieutenant J. B. Gough, R. M. A., killed. Captain Whish, Last Surrey Regiment, died in the hospital. Lieut.-Colonel Wornald, 12th Lancers, Major C. J. Simpson, Gordon Highlanders wounded.

Captain Poll and Captain Caldecot were killed in the fighting in Nyassaland.

Aga Khan in England.

Offers to Serve as a Sepoy.

LONDON, September 13.—(12-10 P.M.)—H. H. the Aga Khan has arrived from South Africa. He offers the Government of India his resources and personal services. As he has not had any military training he intimates his readiness to serve in any Infantry Regiment as an ordinary sepoy.

INDIA.

Telegram to the Viceroy.

SIMLA, September 13.—The following is from the Secretary of State to the Viceroy dated London, 12th 5-30 P.M.:—

British troops having crossed Ourga pursued the enemy this morning capturing 200 prisoners. The enemy is retreating north of Vitry. The Third French Army have captured all the Artillery of one Corps.

The British Navy.

MR. CHURCHILL'S SPEECH.

A Cable to the Viceroy.

The following is from the Secretary of State to the Viceroy, London 12th:—On the 11th, Mr. Churchill said that the Navy swept German commerce from the seas. In the so-called German Ocean we have not found a single German battleship. Since the declaration of war the health of the navy has improved. During the next 12 months the number of great ships to be completed in Great Britain will be more than double those that will be completed in Germany and the number of cruisers will be four times.

German Army Corps Cut Off.

ALLAHABAD, September 13.—The Pioneer's London Correspondent cables:—Advices to the "Chronicle" from Paris indicate that the Army Corps cut off from the German Right is likely to be surrounded near Senlis.

Are the British at Lille?

There are recurrent reports of the presence of the British troops at or in the neighbourhood of Lille, but there is no official news of any British operations apart from Field Marshal French's Army and the occupation of Ostend. The text of General French's Despatch indicates that the necessity of using the Cavalry Division as a reserve impaired his early formation. He had practically no support from the French until the end of the battle on the critical day of 26th August when our Ally covered the final retirement in part. The Third British Corps despatched, arrived opportunely during the engagement.

Reasons for Eastward Movement.

LAHORE, September 13.—The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables:—One of the possible reasons discussed here for the eastward movement of the German Right was the intention to assist in a strenuous attack on the Allies' Right with the object of facilitating the advance of the Crown Prince's Army, eventually clearing a new line of communications through Lorraine, and thus releasing the large forces now in Belgium. The line of retreat now being followed suggests the abandonment of this plan, but the transfer of communications to a line through Luxembourg is still possible.

A New Expedition Feared.

The Germans have been credited with the fear that the line of communications through Belgium might be attacked by a separate expedition from a new base on the coast.

TELEGRAMS.

THE COLONIES.

A German Colony Attacked.

Union Jack Hoisted.

A German Detachment Surrenders.

London, September 12.—(3-25 P.M.)—Mr. Harcourt announces that Rear-Admiral Sir George Patey's Australian Squadron has hoisted the Union Jack in Herbert Shore without opposition.

A Naval Party Landed.

A naval landing party, under the command of Commander J. Beresford, established themselves on the shore at dawn without the enemy's knowledge. In proceeding to destroy the wireless station, the progress of the party was stoutly opposed, and it had to fight for four miles through a bush, the roads being in many places mined. The German officer commanding the trenches five hundred yards from the station surrendered unconditionally. Guns have been landed and steps taken to capture the station.

The Casualties.

The casualties are:—Lieutenant-Commander Elwell and two Australian Naval Reserves killed, and three wounded. The German casualties are not known. Thirty-seven German prisoners were taken.

Herbertshore is an important town in the island Neu Pommern (New Britain) in the Bismarck Archipelago near Australia.

AUSTRIA.

Cornering the Austrians.

Russian Army's Victorious Advance.

LONDON, September 12.—(11-35 A.M.)—PETROGRAD.—The Russians have made a victorious advance and are driving the entire Austrian left wing into the Angle of the Vistula and the Sun.

A Complete Debacle.

A complete debacle confronts the Austrians as the fords are bad. The Russian success is due to artillery.

Hungarian, Regiments, Gallantry.

Furious fighting is in progress in the Austrian centre where the Hungarian Regiments are showing great gallantry in the fighting line. As a result of attacks and counter-attacks it is one huge zig-zag movement but generally the Russians have gained ground towards the Austrian frontier. Hot fighting is in progress on the Austrian right.

LATER.

German Forces Arrive.

Russian Turning Movement Succeeding.

PETROGRAD.—To-day the Germans have arrived at Grodek to assist the Austrians. The operations of the Russians on the two wings and the rear of the Western Austrian army are favourable to Russian Arms. The turning movement near Ravaruska against the Austrian flanks is in progress and proving successful.

The Austrian Debacle.

LONDON, September 13.—

The "Morning Post's" Petrograd correspondent sends a detailed account of the fighting south of Lublin indicating that the Austrian Army was not caught as was hoped between the Russian Forces in South Poland and the northward advance of the army that took Lemburg. The Germans sent 300,000 men eastwards to help the Austrians. It is unknown how many took part in the fighting. The united force was astride the Vistula extending eastward to the river Bug. It was driven southward the Austrians retiring in disorder.

They are now at the junction of the Vistula and Sun rivers where there is much marshy land. The must cross the river towards Cracow under the attack of the Cossack's Light Artillery. Meanwhile, the Austrian Army is driven from Lemberg, the key to which is Rawa Ruska, which is now being heavily attacked by the Russians from the north and east. It is momentarily expected that this army will also be driven to the Vistula.

Situation in East Prussia.

Russian official reports from East Prussia state that the Russian advanced troops are falling back, but are holding the enemy.

Austrians in Panic.

PETROGRAD, September 11.—The flight of the Austrian left wing has been marked by indescribable panic and disorder. The roads are littered with impediments.

RUSSIA.

Cossacks Rout Hungarian Army

30 Men Left Out of Two Regiments.

LONDON, September 12.—(4-35 P.M.)—PETROGRAD.—the battle at Grodek, three Cossack Regiments completely routed nine Hungarian Regiments, two of them being so cut up that only thirty men were left.

The Russians found upon a dead Major a detailed plan of the march of the Austrian and the German for to Perm.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాన్సు.

బ్రిటీషు సబ్ మేరైను

మునిగి తప్పించుకొనుట.

లండను సెప్టెంబరు 12:—సముద్రమును శోధించుచున్న బ్రిటీషువారి సబ్ మేరైను నీళ్లపైభాగమునకు రాగనే దానిమీద ఫిరంగులు బారుచేయబడినవని లండనులో ప్రకటింపబడినది. సబ్ మేరైను సోదీయగలిగినట్లుగాను నాలుగు గంటలవరకుండెను. అప్పుడు గాలికొరకు వైకివచ్చెను. వెంటనే దానిగొట్టముమీద నొక గుండు తగిలెను. ఇందుచే గలిగిన రంధ్రము చీలతో బిగించినతరువాత నది తిరిగి మునిగి చీకటియైన తరువాత తప్పించుకొనెను.

ఈయోడయధికారిని ఓడమునిగి యున్నపుడు నీవేమిచేయుచుంటిని యడుగగా మేము తేలికపెట్టితిమి. నేను 4 మి. 11½ పెన్నులను గెల్పుకొంటిని జవాబుచెప్పెను.

శ్రీ ఆగాభానుగారు.

కాల్పంట్టులలో నొకడుగా పనిచేయ సమకట్టుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—దక్షిణాఫ్రికానుండి ఘనతరహాంచిన ఆగాభానుగారు వచ్చిరి. తమ ప్రభుత్వంపై దొరతనమువారి యధీనమనియు, యుగూడ సేవకయ సిద్ధముగ నున్నామనియు ఇండియాదొరతనమువారికి దెలిపిరి. ఇదివరలో తమకు యుద్ధమునేమో తెలియపోవుటచే కాల్పంట్టులలో నొకరుగా పనిచేయ సిద్ధముగ నున్నామని దెలిపిరి.

యుద్ధమునందు గలిగిన నష్టము.

లండను సెప్టెంబరు 12:—ఇదివరలోదెలిపిన వారుగాక యీ దిగువ నుద్యోగియులుగూడ నష్టమెరిగియున్నారని వార్తలు వచ్చినవి. లెఫ్టెనెంట్ ఆర్. ఇ. పార్కర్, ఆర్. యం. ఎ. లెఫ్టెనెంట్ జె. బి. ఘట్, ఆర్. యం. ఎ. వీరు చనిపోయిరి. గ్రాన్టు-హర్రిసన్, క్యాప్టెన్ లాస్లీ, క్యాప్టెన్ బ్రెడ్లీ, క్యాప్టెన్ నోండిరి, సెం 12 రు లాస్లీ, పటాలములలోని లెఫ్టెనెంట్ జిల్లర్ వార్నర్, గార్డ్ హౌలాండ్, పటాలములలోని మేజరు సి. జె. సింపుక్ వీరికిగాయములు తగిలెను. వ్యాసాలందు పోరాటమునందు కెప్టెన్ పోల్, కెప్టెన్ కార్డిక్లట్టు వీరి చనిపోయిరి.

శత్రువులను దరుముట.

లండను సెప్టెంబరు 12:—మన సైన్యము బౌర్గునది దాటి శత్రువులను దరుముచున్నట్లుగా యుద్ధము జోవుచున్నారని వార్తాప్రకటనాఫీసు వారు తెలుపుచున్నారు. 200 మంది ఖైదీలుగ పట్టుబడిరి.

గుట్టపుదళమును సలము.

మిత్రమండలి వారి గుట్టపుదళము సాయస్థానమునకు ఫిన్స్ట్రునకును మధ్యనొచ్చెను. నిన్నటిరాత్రి శత్రువులు విడికి యుద్ధభాగమునందు ఖైదీపోయిరి.

ఫిరంగులన్నియు జక్రమిట.

నిరోధుల పటాలములలోని ఫిరంగులకు సంబంధించిన గులనన్నింటిని ఫ్రెంచిసైన్యము వశమయ్యెను. శత్రు కిక్కిరి వడిగాపోరి పోవుచున్నారని మనవైమానికులకు యున్నది.

బ్రిటీషుపతాకము.

రియర్ అడ్వియర్ సర్ బార్నిస్టర్ యాజమాన్యమున నున్న ఆస్ట్రేలియావారి నౌకకుబలము సార్వభౌమమైనందు బ్రిటీషువారి పతాకమును నిలిపెను. నిరోధమేమియు కలుగలేదు.

నౌకానైకులు ఒడ్డునదిగిరి.

నిరోధులకు దెలియకుండ నేనానాయకుడు జె. బెరెన్ పద్ధతిగా నాయకత్వమున నైకులు కొంతమంది యొడ్డునదిగిరి. తిగలేనింతకన్నేని ధ్వంసముగావించ బోయెను. శత్రువుల నిరోధ మెక్కువగాగలిగెను. రోడ్డు మందుగనులందుట చే ప్రాణివరకు తుప్పులయందు ముగ్ధముజేయుచు బోవలసి వచ్చెను. కచ్చేరికి 500 గజములదూరమున కందకములందున్న జర్మనీవారి నైకుల నాయకుడు లాంగిపోయెను. ఫిరంగులు ఒడ్డునదిగిరి. సైన్యధీనపరచుకొను నేర్పాటులు చేయబడినవి.

పోరునందు గలిగిననష్టము.

లెఫ్టెనెంట్ కమాండరు యెల్వెల్, 2 రు ఆస్ట్రేలియా నౌకానైకులపై రిజర్వులును చనిపోయిరి. మరిమగ్గురికి గాయములు తగిలెను. 37 గురు జర్మనీవారు ఖైదీలుగ పట్టుబడిరి. [వార్తబట్టి మైననునది, ఆస్ట్రేలియా సైన్యముననున్న బిస్మార్క్ ద్వీప సముదాయములోని న్యూహామేరు ఆసు లంకలోని ముఖ్యపట్టణము.]

మాన్యుయ్యము.

ఒకయుద్ధానికి పరాక్రమము.

లండను సెప్టెంబరు 12:—ఆగస్టు 28 తేదీని కావలి వారలలో గొంతమంది ప్రభువులను శత్రువులతో గలసిన పడమటపటాలములలోని యెక్కినైపునానానాదెలియుచున్నది. వారి యుద్ధాగ్రేయలలో నొక్క లెఫ్టెనెంట్ జెర్గారు దప్ప మిగిలినవారందరూ నష్టమైరి. వీరు గాయములు తినిన వారిని దెచ్చుటలో నెక్కువ ప్రయత్నము గనబరచిరి.

జర్మనీవారి మందుగుండుసామాను.

లండను సెప్టెంబరు 12:—బ్రిటీషువారి యెడమచేతి భాగముననున్న ఫ్రెంచిసైన్యముగారి యాజమాన్యమున 7 కిలో మీటర్ల పొడవున వచ్చుచున్న జర్మనీవారి మందుగుండుసామానులను వశపరచుకొని ధ్వంసముచేసిరి.

జర్మనీవారి సేనలు.

లండను సెప్టెంబరు 12:—మన యెడమచేతివైపున ఓయస్, మ్యాల్టకు మధ్యప్రదేశమునందు జర్మనీవారి సేనలుగా వెనుకకుపోవ వెడలిడిరి. నిన్నటిదినము వారి సైన్యముసాయస్థానముమొదలు, బ్రేయస్, ఫిన్స్ట్రు, రియ్యువరకును వ్యాపించి యుండెను. అని ప్యాంసునగరమున దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీ గుట్టపుకాతు లలసియున్నారు.

జర్మనీవారి గుట్టపుకాతులు ఓడలిక నొందిగట్టు గనబడుచున్నది. ఫ్రెంచిసైన్య బ్రిటీషువారును దరుముకొని వచ్చునపుడు వారు దిట్టముగ నొచ్చుని యుండలేదు. మధ్యభాగము నందును కుడిచేతివైపున సెర్వెయిజ్, రెవీనీలదద్ద కోటల గట్టుకొనియున్న జర్మనీవారు యుద్ధసాధనము లనేకముల వదలి పారిపోయిరి. అగ్గారెడ్డి వద్దగూడ విరోధులు లాంగి పోవుచున్నారు. వారు బెల్జియాలో యడవివైపునకు మరలి పోవుచున్నారు. రోవెనందు మన సైనికులు కొంచెము ముందుకుపోయిరి. ఛాంపె, రెహెక్ విల్లర్న, గెర్చివిక్ ప్రాంత యడవియొక్క వంచలను మన సైనికులకాక్రమించి యుండిరి. సెంటుడైనుండి జర్మనీవారు వెడలిపోయిరి.

జర్మను ఖైదీలు.

లండను సెప్టెంబరు 12:—బ్రిటీషువారును ఫ్రెంచి వారి గుట్టపుకాతులుగలసి ఖైదువులయొక్క దద్దనైన్యమును జేరుజేసి 6000 మంది ఖైదీలు 15 ఫిరంగులను స్వాధీనము జేసికొనినది దెలుపుచు యెల్లీ న్యూసు పత్రికాయందు ప్రచురింపబడెను.

జర్మనీవారు వెనుకకుపోవుట.

ఫ్రెంచివారు 160 ఫిరంగుల పట్టుకొనిరి.

లండను సెప్టెంబరు 13:—గతకాలుగు దినములలోను జరిగినదానిని గూర్చి వార్తాప్రకటనాఫీసువారు ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. ఈ 10 తేదీ మొదలుజర్మనీ సైన్యమునందలి కుడిచేతిభాగము వెనుకకు పోవుచు నేయున్నది. బ్రిటీషువారును ఫ్రెంచివారును వారివెనుకనే పడచుచుండిరి. 10, 11 తేదీలలో 6000 మంది ఖైదీలను 15 ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి. 12 తేదీనరకు ఫ్రెంచివారి నెండు సైన్యమువారు 160 ఫిరంగుల బట్టుకొనియుండిరి. నేనాముఖము నందంతెటను శత్రువులు మ్యాంసుని పడమట వైపునకు మరలిపోవుచున్నారు.

జర్మనీవారు నాన్నినుంకిపోవుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—నేనాముఖము ల్యూనెల్లెని ఫ్రెంచిసైనికులు స్వాధీనపరచుకొనిరి. నాన్నిసమాపముండి జర్మనీవారు వెడలిపోయిరి.

శత్రువులు పరుగిడుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—నాన్నిసమాప భూములనుండి జర్మనీవారి యెడమచేతివైపు సైన్యముమరలి

వ్యాధిను యుద్ధము

వివరములు

లండను సెప్టెంబరు 13:—కడచిన నాలుగురోజుల నుండి జరిగినయుద్ధముయొక్క వివరములు వార్తాప్రకటన సంఘమువారు ఈ కిందివిధముగ తెలిపినారు:—సెప్టెంబరు 6 వ తారీఖున కుడివైపుననున్న జర్మను సేనలు దక్షిణముననున్న కాలోమియన్సువరకు వచ్చినవి. జర్మనులగుట్టపుదళము నోజెంగుసర్ మాచ్చేవరకు వచ్చినది. బౌర్గునది పడమరవైపున నుండి ప్యాంసునుండి ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచిసేనలు బయటకు వచ్చు నేమోయని కనిపెట్టియున్న జర్మను సేనలు అడ్డముగా నున్నందున కాలోమియన్సు, నోజెంగుసర్ మాచ్చేలవరకు జర్మను సేనలువచ్చినను తెలియలేదు. శత్రుసేనలొన్ని దక్షిణముగా వెళ్లుటవలన, కుడివైపుననున్న వాల్మీగొప్పవిపత్తు స్థితిలోనుండెను. ఈసంగతినికనిపెట్టి ఫ్రెంచి, ఇంగ్లీషుసేనలు 8 వ తారీఖున కుడివైపుననున్న జర్మను సేనలపై పడినవి. కాలోమియన్సు, నోజెంగు సర్ మాచ్చేల సమాపమునకువచ్చి సేనను అగవడకుండచేసిన జర్మనుసేనవై ప్యాంసునగరమును రక్షించుచున్న ఫ్రెంచిసేనపడినది. నాజీర్, హాడిన్, మాక్స్ లనద్ద జర్మనీ, ఫ్రెంచిసేనలకు యుద్ధముజరిగినది. కుడివైపున నున్న జర్మనీవారివెద్ద సేనవై నిదివరకు ప్యాంసునగరమునకు డిల్లరముగానుండి తరువాత నగరముయొక్క తూర్పుభాగమును రక్షించుచు తూర్పుభాగమున నున్న బ్రిటీషు సేనకలసి పడినది. ఈరెండుసేనలను ఇంతవరకు సంపూర్ణవిజయమును గాంచినవి.

ప్రక్కలనున్న జర్మను సేన మరోవరకు వెనుకకు తిరిగి నేయబడినది. మరోవద్దజర్మను సేననిల్చి బ్రిటీషు సేనలతో ఘోరముగ యుద్ధముచేసినది కాని జర్మనీవారివెద్ద సేనవై పడుచున్న ఫ్రెంచిసేనను వెనుకకు తరుమరేక పోయినది.

వృథాప్రయాస.

బ్రిటీషు ఫ్రెంచిసేనలను గ్రాంసుమోరిన్, పెటిట్ మోరిన్ నదుల వైపునకు రాకుండచేయులెనని కుడివైపున నున్న జర్మనుసేన ఆనేక విధముల ప్రయత్నించినది కాని వారి ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. బ్రిటీషు ఫ్రెంచిసేనలు జర్మను సేనను గ్రాండు, మోరిన్, పెటిట్ మోరిన్ నదులను దాటి నొట్టినవి. బ్రిటీషు, ఫ్రెంచిసేనలు కుడివైపుననున్న జర్మను సేనలను ధ్వంసముచేయ సిద్ధమైనవి. ఎవమవైపున నున్న బ్రిటీషు, ఫ్రెంచిసేనలు జర్మనుల వెద్దకేరకు మందున్న ఒకచిన్న సేనను ఓడించుటకై, కుడివైపుననున్న జర్మను సేన 10 వ తారీఖున మాచ్చేవరకునాటి వెళ్లిపోయినది. కొన్ని బ్రిటీషు సేనలను, ఎవమవైపుననున్న కొన్ని ఫ్రెంచిసేనలకూడ ఛాటా, లైసీదద్ద మాచ్చేవరకు దాటినవి. ఈకారణమువలన 10 11 తారీఖులనుండి జర్మను సేనలు ఈకారణములగా సోయి సన్నులైపునకు వెళ్లిపోవలసి వచ్చినది. సోయిసన్నుకూడ వదలి వెళ్లుచున్నారని తరువాత తెలియవచ్చినది. నేడు ఆనగా 13 వ తారీఖున బ్రిటీషు గుట్టపుదళము కిన్సన్ వద్ద నున్నదని తెలియవచ్చినది. ఈఫీసుస్, రైయ్యుకు ఎక్కువదూరములో లేదు.

కుడివైపుననున్న జర్మను సేనలగతి ఇట్లుండగా, మధ్య నున్న జర్మను సేనకును తూర్పున నున్న ఫ్రెంచి సేనకును, యుద్ధము జరిగినది. మధ్యనున్న జర్మను సేన విడివరకు వచ్చినది. మాచ్చే, మ్యాజునదులకు మధ్యనున్న జర్మను సేనలు ఫ్రెంచి సేనలు ఆనగా నేడు వైపునకు తరుముచున్నవి. 8 వ ఫ్రెంచిసేన జర్మనీవారి 400 ఫిరంగులనుపట్టుకొన్నది. కాబట్టి ఏవైపున చూచినను శత్రు సేనలు మ్యాజునది పడమరదిక్కునకు వెళ్లిపోవుచున్నవి. జర్మనులు ప్రయత్నము కాలోమియన్సు గాక, ఆనేక మంది సైనికులను చాల ఫిరంగులను గూడ కోల్పోయిరి.

ఫ్రెంచి దొరతనమువారి ప్రకటన

లండను సెప్టెంబరు 13:—ఈక్రింద వివరములను నిన్నురాత్రి 11 గంటలవేళ ఫ్రెంచి గవర్నమెంటువారు ప్యాంసు నగరములో ప్రకటించిరి:—మన ప్రకటన ఫ్రెంచి బ్రిటీషు సేనలకు ఎవమ ప్రక్కలనున్న జర్మను సేనలన్నియు వెనుకకు వెళ్లిపోవుచున్నవి. వెనుకకు పోవుచున్న జర్మను సేనలను వెంటనంటి పోవుచున్న బ్రిటీషు, ఫ్రెంచిసేనలు ఎసిన నదివరకు వెళ్లినవి. మధ్యనున్న జర్మను సేనకూడ వెను

కకు పల్లె ఎవరే, విశ్రాంతి ప్రాంతములను పట్టణములను పూర్వమును దాటిని, మన సేనలకు కుడి వైపును జర్మను సేనలు నాన్న ప్రాంతములను వదలి నేడు వెనుకకు వెళ్ళుచున్నవి. మన సేనలు తిరిగివచ్చిన అక్రమించు కొనినవి. మన సేనలు వినుకువిరామము లేకుండా 5 రోజుల నుండి పోరాడుటవలన అలసినను, వడిగా వెళ్ళుచు పోవుచున్న శత్రు సేనలను వెంటనంటి వెళ్ళుచున్న జర్మను సేనలు హఠాత్తుగ ప్రాస్తువదిలి వెళ్ళుచున్నవి. జర్మను సేనలు విడిసియున్న మాంటు మిరెయిల్ కడ్డ మ్యాగిన్లు, మిలిటరీ సంబంధముగ కార్గిములు, ఉత్తరములు, బంగిలు, పోస్టుల వేయవలసిన ఉత్తరాలు పడియున్నవి. శత్రు సేనలు వెనుకకు వెళ్ళిపోయిన మార్గములలో ఎక్కడచూచినను, తుపాకులు, ఫిరంగులు, మందుగుండు సామాను ముండునదిలేని వెళ్ళినారు. ప్రామెంటియర్సుల వదిలివేసి వెళ్ళిన వస్తువులు చాలగలవు. బ్రిటీషు ఫ్రెంచి సేనలచికిన జర్మను ఖైదీలు అలసి, అన్నములేక, బాధపడుచున్నారు. మనకు చిక్కు శత్రువుల గుఱ్ఱములకూడ అలసియున్నది.

మాన్యుకు కారణమేమో?

లండను సెప్టెంబరు 13:—ప్రాస్తు దేశమునందలి సిథి గతులు, ఇంతలో ఇంతమార్పుచెందుటకు కారణమేమో? ఇంత వరకు విపులముగ తెలియలేదు. ప్యాంసునగరము వైపునకు ప్రవహించుచున్న జర్మను సేనలు, కొంచెమించుమించు ప్యాంసు నగరద్వారములను సమీపించుకూడ హఠాత్తుగ వెనుకకు ఎందుకు వెళ్ళవలయునో తెలియకున్నది. బెల్జియము దేశమునుండి ప్యాంసునగరకు ఫ్రెంచి, బ్రిటీషు సేనలను తరిమి నాముకదా; వారు మన చేతులలో బిడ్డారను పిచ్చిద్రువ వలన జర్మనులు వెనుకకు వెళ్ళియుందురు. దీనిపట్టి చూడగా జర్మను సైనికాధికారులకు యుద్ధ సంబంధముగ రహస్యములు ఏవియు తెలియనని తలచితిమి. బెల్జియమునుండి, ప్యాంసు నగరమునకు మధ్యనున్న కోటలను బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి సేనలు వదలి వెళ్ళి సంతమాతమున ఓడిపోయినారని తలచుట కేవలము తెలివి తక్కువ. బ్రిటీషు ఫ్రెంచి సేనలు మంచి తెలివిగా ప్రవర్తించినవి. ఎక్కడను శత్రువులచేతులలో ఓడిపోలేదు. అని యుద్ధ ప్రవీణులు తలచుచున్నారు. ఇంతే గాక జర్మనులు ప్యాంసు నగరమును సమీపించునప్పటికి చాల అలసిపోయిరి. జర్మనీ నుండి, బెల్జియముగుండు ప్యాంసునగరమును చేరునప్పటి కనేక సంకటములను పొందిరి.

20 లేక 30 వేలమంది జర్మనులను ముట్ట.

ఈయుద్ధములో 20 లే 30 వేలమంది జర్మను సైనికులు నష్టమైనారని తెలుచుచున్నాడు. ఇది ఇట్లుండగ రషియనులను ఆస్ట్రియాను సేనలు ఆపజాలరు. కాబట్టి అక్కడిసిథిగతులు మరి ఘోరముగ నుండును. ప్రాస్తులోనున్న జర్మను సేనలు, జర్మనీలో ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నించుచున్న రషియా సేనలతో పోరాడుటకు పడమరనుండి, తూర్పునకు పంపబడునను వదలి నిజముకావచ్చును.

జనరల్ జుఫ్రేగారి ఉత్తరువులు.

లండను సెప్టెంబరు 13:—సెప్టెంబరు 8 వ తారీఖున ఫ్రెంచి సేనాధిపతియగు జెనరలు జుఫ్రేగారు తమ సేనలకు ఈ క్రింది ఉత్తరువును ఇచ్చిరి:—మన దేశక్షేమము ఈయుద్ధము మీద ఆధారపడియున్నది. కాబట్టి ఈయుద్ధము మొదలుపెట్టుటకును, ఇది వెనుకకుండు లక్ష్యములనీ సమయముకాదని మీకు చెప్పదలచినాను. మీరు శత్రువులను ఎదిరించి వెనుకకు తరిమివేయుటకు మీ శక్తినంకిన ప్రయోగించవలెను. శత్రువులను తరిమి ముందుకు పోవలెనని, దేనికైనను తెగించి, శత్రువులు తమను వెనుకకు తరుసుకుండా కాపాడుకొనవలయును. శత్రువులకు లొంగి పోవలెను వెనుకకువచ్చుటకు వారిలో పోరాడి ప్రాణములను కోల్పోవుటకు మంచిది. ఇప్పటియుద్ధములో మన సేనలు పారిపోయి వెనుకకువచ్చు పక్షమున ఎంత మాత్రము ఓర్చును.

జెనరల్ టల్ ఫ్రేగారి ఉత్తరువు.

విజయమును పొంది విశ్రాంతి ప్రాంతములను పట్టణములను చేరి ఫ్రెంచి సేనలు, ఇదివరకు జర్మను సైనికాధికారులు బసచేసిన ఇంటిలోనికి వెళ్ళగా, 8-వ జర్మను సేనకు నాయకుడగు జెనరల్ టల్ ఫ్రేగారు తమ సేనలకు ఇచ్చిన ఈ క్రింది యుత్తరువు దొరకినది:—విశ్రాంతి ప్రాంతములను సెప్టెంబరు 8:—మన ప్రయత్నములు ఫలించినవి. మనము ఫ్రెంచి సేనలను వెనుకకు తరిమితిమి. మనతో యుద్ధము చేయుకుండ వలెనని ఫ్రెంచి సేనలు తలచినవికాని, వారిని మనము యుద్ధము చేయునట్లు చేసితిమి. శత్రు పక్షి యుద్ధములో ఏదో ఒకటి పరిష్కారము గును. కాబట్టి ప్యాంసు

నుండి వెళ్ళున వరకుయున్న జర్మను సేనలన్నియు, శత్రుయుద్ధముచేయవలెను. జర్మనీ దేశముయొక్క క్షేమము, గౌరవములను కాపాడుటకు సైన్యములూని ప్రతి సైనికుడును, ప్రతి అధికారియు, ఇదివరకు యుద్ధములవలన పొందియున్న అలసటను లెక్కనేయక, వెనుకకు వెళ్ళక, బొండిలో ప్రాణములున్నంతవరకు పోరాడవలెను. సమ్మతమున్నను శత్రుపక్షి యుద్ధముయొక్క ఫలితము, అంతా ఆధారపడియున్నది. (దీనినిపట్టిచూడగ మాళ్ళే నదిగద్ద జరిగిన యుద్ధము ముఖ్యమైనదని, జెనరలు జుఫ్రేగారు తలచిరో? అలాగుననే జర్మనులు కూడ తలచినట్లు ఆశ్చర్యమున్నది.)

జర్మను యువరాజులు చనిపోవుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—ప్రసియా దేశపు యువరాజు ఎడోల్ఫ్ బర్టుయనురాజు, ప్రసియాకు ఇంక యువరాజుగు ఫ్రెడ్రిక్ విలియము, బ్రెస్లెన్ నగరములో చనిపోయినారని ఆట్రెండునుండిచ్చిన వార్తలన తెలియవచ్చినది. (చనిపోయిన యువరాజులు ఇద్దరును జర్మనీచక్రవర్తిగారి. రెండవ, మూడవకుమారులని తెలియుచున్నది. ఎవరైన నేమి కెయిజరు గారు ఇద్దరుకుమారులను కోల్పోయిరి.

ఫ్రెంచి సేనాధిపాలు

లండను సెప్టెంబరు 13:—జనరలు జో ఫ్రేగారు మిల్లె గ్రాండు గారికి నేడిట్లంతివాక్యము పంపుచున్నారు:—మనకు సంపూర్ణముగ జయము కలుగుచున్నది. ఎక్కడచూచినను శత్రు సేనలు వెనుకకు వెళ్ళి పోవుచున్నవి. యుద్ధసామగ్రిని ఖయిలీలను వదిలి వెళ్ళుచున్నారు. మన సేనలు విజయమును పొందిన సంతోషముతో శత్రు సేనలను వెంటనుండి తరుముచున్నది బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి సేనల ధయ్యమును ఓర్పు. ప్రసంగియములు ఫ్రెంచిగవర్న మెంటు తమ సేననుచూచివారి గర్వపడవచ్చును.

రుష్యా.

రుష్యా సేనలు.

ముందుకు పోవుట.

పెట్రోగ్రాదు సెప్టెంబరు 12:—రష్యావారు జయము నొందిముందుకు వచ్చుచున్నారు. వారు ఆస్ట్రియావారియెడను చేతివైపు వైస్యమునంతటిని విప్లవమునాక నడులసంగమ ప్రదేశమునకు దరుముచున్నాడు.

ఆస్ట్రియావారి ముట్టలసిథి.

ఈనడుల మీది శత్రువులు తృప్తికరముగ లేవు. అందుచే ఆస్ట్రియావారేమియు చేయలేరున్నారు. రష్యావారికి ఫిరంగులు బాగుగపనిచేయుట వలన జయముకలిగినది.

హంగరీ సేనల పరాజయము

రెండుపటాలములలో 30 మంది మిగులుట

లండను సెప్టెంబరు 13:—పెట్రోగ్రాదు:—గ్రోడెకు యొద్దజరిగిన యుద్ధములో రుష్యావారి మూడుపటాలములు హంగరీవారి 9 పటాలములను పూర్తిగ పారదోలివేసినవి. హంగరీవారి రెండుపటాలములలో 30 మంది మాత్రము మిగిలి యుండిరి. ఆస్ట్రియా, జర్మనీ సేనలు వేరువేరుమీదకు యెట్లు వెళ్ళవలయునో ఆయాసంగతులకు సంబంధించిన స్థానాలుచ్చి పడియుండిన ఒక మేజరుయొద్ద కనుపడినవి. ఈకాగితములు రుష్యావారికి దొరకినవి.

జర్మనీ ఆస్ట్రియా సేనలు ఓడిపోవుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—పెట్రోగ్రాదు:—కాస్సిక్, టోమాను జోఫ్లనుండి వచ్చిన జర్మనీ ఆస్ట్రియా పటాలములను రుష్యావారు పూర్తి ఓడించివేసినది యిక్కడిఅధికారులు ప్రకటించిరి. ఈపటాలములను సమసి మీదుగ పారదోలిరి. 30 వేలమందిని పట్టుకొనట.

రెండుకు పడమటను, పశ్చిమాత్తగ భాగమునను, రుష్యావారు ఆస్ట్రియాను ఓడించి గొప్పజయముపొందిరి. 2 వందలమంది ఉద్యోగులను, 30 వేలమంది సైనికులను, చాల ఫిరంగులను, మందుసామగ్రిని పట్టుకొనిరి.

చాలఫిరంగులను పట్టుకొనట.

లండను సెప్టెంబరు 13:—రుష్యావారు ఆస్ట్రియాను ఓడించి గొప్పజయమునుగాంచిన పొటనిజమేయని వార్తాప్రకటన సంఘమువారు తెలిపివేయుచున్నారు. రుష్యావారు 30 వేలమంది ఖయిదీను, వెళ్ళునందలి ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

రుష్యులజయము

లండను సెప్టెంబరు 13:—పెట్రోగ్రాదు:—రుష్యా, ఆస్ట్రియావారికి జరిగినయుద్ధములో రుష్యావారికి సంపూర్ణజయ

ముకలిగినట్లు తెలియుచున్నది. ఆస్ట్రియావారి మొదటి సేనలో 300 ఉద్యోగులను 28 వేల సైనికులను, 4 వందల ఫిరంగులను నష్టమైపోయినవి. రెండోసేనలో 500 మంది అధికారులను 70 వేలమంది సైనికులను కోల్పోయిరి. మొత్తము మీద లక్షమంది ఆస్ట్రియాను సైనికులను రష్యులుపట్టుకొనినట్లు యింకొకవార్తలన తెలియుచున్నది. రష్యులు సైనికులు ఆస్ట్రియా ముఖ్యపట్టణముగు వియన్నా నగరముమీద పడటకు వెళ్ళుచున్నవని చెప్పుచున్నారు.

జర్మనీ

జర్మనీవారి సేనామధ్యము.

వెనుకకుపోవలసి యుండును.

లండను సెప్టెంబరు 12:—జర్మనీవారి కుడిచేతివైపు వైస్యము చాలదూరము వెనుకకుపోయినది. అందుచే వారి సేనామధ్యముగూడ లొంగిపోవలసి వచ్చును. అట్లుకానిచో రెంటికిని సంబంధము విడిపోవునని గాయములులిని ప్యాంసు నగరమునుజేరిన ఫ్రెంచియుద్యోగియులు చెప్పుచున్నారని విల్లియం మాక్స్ వెల్ గారు తంతివార్త పంపుచున్నారు.

జర్మనీ సేనాధికారి యాజ్జ

ప్రాణములను సంతకము పోవుట

లండను సెప్టెంబరు 13:—జర్మనుల యుద్ధ ఫలితమే భావిసితుల నిర్ధారణననుసరించున ప్రాణము లున్నంతవరకు బోరుడనిపాచ్చరించుచు సెప్టెంబరు 7 తేదీని జర్మనీ పటాలములో నొక ధానియధికారి మొసంగినయుత్తరువు ఫ్రెంచివారికి దొరకెను.

ఆస్ట్రియా

హంగరీవారి శౌర్యము.

రష్యావారు ముందుకు వచ్చిరి.

ఆస్ట్రియావారి సేనామధ్యమున పోరు భీకరముగజరుగుచున్నది. ఇచ్చటహంగరీ పటాలములవారు తమశౌర్యమును జూపుచున్నారు. రష్యావారు శత్రువులు మరొకసారి, ఇట్లుకరిమీద నొకరు పోరునలన సంఘటనంత సరిగానుండ లేదుగాని, మొత్తముమీద రష్యావారు ఆస్ట్రియాసరిహద్దుల వైపునకు ముందుకువచ్చిరి. ఆస్ట్రియావారి సైన్యము నందు కుడిచేతిభాగమున కలహము గాఢముగ జరుగుచున్నది.

ఆస్ట్రియావారికి జర్మనులు సాయపడుట.

పెట్రోగ్రాదు:—నేటిదినమున ఆస్ట్రియావారికి సాయము చేయుటకగాను జర్మనీవారు క్రాడెక్కునకు వచ్చియుండిరి. ఆస్ట్రియావారి పడమటివైస్యమున కిరువార్వములందును, వెనుకభాగమునందును రష్యావారికి పలుకడగుచున్నది. రావారసాకావద్ద ఆస్ట్రియావారివైస్య పార్శ్వముల గ్రమ్ముటకు నేర్పాటులు తృప్తిగ జరుగుచున్నవి.

సర్వియావారు జయముకొందుచున్నారు.

సర్వియావారికి జయముగలుగుచున్నది. వారు శత్రువుల మీద బడుచున్నారు.

బెల్జియము.

బెల్జియమువారి వైస్యము.

యుద్ధము జరుగుచున్నది.

లండను సెప్టెంబరు 13:—బ్రెస్లెన్, బ్రెస్లెన్లకు: మధ్యనున్న కార్లైక్ బర్లు దేశమించుకొనియున్న జర్మనీవారి వైస్యమును బెల్జియమువైస్యము రెండుభాగములుగ చేసెను. ఆంట్వర్పునకు వైస్యతిక్కులయందు కలహము జరుగుచున్నది. ఫలితము లేలేదు. ఇందువలన జర్మనీవారికిమందుగుండు సామాను తక్కువగును. బ్రిటీషువారి 60 పౌండ్లను చేసినపనికి ఫ్రెంచి వారు మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఫిరంగివేరగాండ నిశ్చలత్వమును మెచ్చుకొనుచున్నారు.

ఇటలీ.

ఇటలీయను సేనలు.

ట్రీస్టిని, బ్రెంటును పట్టుకొను యుద్దేశము. లండను సెప్టెంబరు 11:—ఇటలీ యనుల సేనల యుద్ధప్రయత్నములు పూర్తి యగుచున్నవని తెలియుచున్నది. ఆస్ట్రియావారు రుష్యా, సర్వియా దేశమువలన ఓడించబడుచుండుటచే బెల్జియమునుండి జర్మను సేనల సహాయముచేయుటకై తూర్పునకు వెళ్ళినవి. వారి జర్మను సేనలు వచ్చునప్పటికి రెండురృ ఆక్రమించుకొనబడినది. ఉత్తరమున రష్యులు సేనల ప్రయత్నములు విఫలముకాలి. ఆస్ట్రియావారిట్లు పరాజయము పొందుచుండగా ఇటలీవారు యారకొనక ఏ రిదివరలో పోగొట్టుకొనిన బ్రెంటు, బ్రెస్టిలను లాసికొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగవచ్చును.

కాలనీలు.

సోమవారము యొక్క తి

నిషేధించబడుట

సిద్ధా సెప్టెంబరు 13:— ఒకటివేలమందిలకు తప్ప మరెవరేదేములకును గోవులను పంపి రవాణచేయకూడదని ఆస్ట్రేలియావారు నిషేధించు చున్నారు ఇచ్చేప్రత్యేకపు టుత్తువును పొందిన గాని మాంసమునుకూడ బ్రటిషుసామ్రాజ్యములోని దేశములకుతప్ప ఇతరదేశములకు పంపకూడదని ఉత్తరువు చేసినారు.

తిగలేని బిల్లిగ్రాపు స్వేచ్ఛను.

ఆస్ట్రేలియావారు పట్టుకొనుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:— ఆస్ట్రేలియావారు 18 గంటల కాలము యుద్ధముచేసి, వాళ్ళు పోయిన తిగలేని బిల్లి గ్రాపు స్వేచ్ఛను పట్టుకొని హార్బరులోను, రాజౌలు లోను నైపులను కాపువెట్టిరి. మరి యిద్దరు వానిలు చని పోయిరి. ఒకరికి దెబ్బలు తగిలినవి. ఈ కేసును పసిఫిక్ సముద్రములోని జర్మనీపులు.

జనరల్

విడిపోయిన జర్మను సేన.

అలహాబాదు సెప్టెంబరు 13:— పయనీరు పత్రిక లం దన్న విలేజుకుడిట్లు తంజివార్ల పంపుచున్నాడు:— జర్మను లకు కుడిభాగమునుండివిడిపోయిన సేనసెల్లెనుయొద్ద ఆంగ్లేయ సేనలకు లాంగి పోవచ్చునని క్రానికల్ పత్రికకు ప్యాం ప్లి తెలియవచ్చినది.

ఆంగ్లేయ సేనలు లిల్లియందున్నవా?
లిల్లియందు లేక సమీపముననో ఆంగ్లేయ సేనలుండి యింకొకటి తెలియవచ్చినది. కాని ఖీట్లమాన్స్ ప్రెం ష్ లాల్ క్రిందనుండి సేనలుచేసిన యుద్ధముగురించియు, ఆటెం డును ఆక్రమించు కొనుటయు తప్ప ఆంగ్లేయ సేనలనుగురించి అధికారులు మరెమియు తెలియ జేసియుండలేదు. గుజ్జిపు దశమును నిలువ సేసకొంద యుద్ధము అవసరమగుట వలన యుద్ధమునకు సిద్ధమై యున్నామని సాగలేదని జనరలు ప్రెంచిగారు తెలియజేసిన సంగతులవలన వ్యక్తమగుచున్నది.
ఆగస్టు 26 వ తేదీని జరిగిన యుద్ధము ముగిసి, ప్రెంచి సేనలు కొంతవరకు వెనకకుమరలిన తరువాతగాని ప్రెంచి సేనల సహాయము వీరికి లేకపోయినది. ఇందునిమిత్తమై పంపించబ డిన ఆంగ్లేయ సేనల మూడవటాలము యుద్ధముజరుగుచుండగా మంచి సమయమునకు వచ్చినది.

ఆస్ట్రేలియా సేన

లున్నినుకు దక్షిణభాగమున జరిగి యుద్ధముయొక్క వివరములను మార్షింగు పోస్టుపత్రికయొక్క సెల్ట్రోగాడు విలేజుకుడిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— దక్షిణపోలాండులో నున్న రుస్సో సేనలకును, ఉత్తరాభిముఖముగ పోయి లెంబర్గును ఆక్రమించుకొనిన సేనలకు మధ్యను, ఆస్ట్రేలియనులను ఓడించుట కనుకొనిరి కాని అట్లు జరుగలేదు. తూర్పుభాగమున సహాయము చేయుటకై జర్మనులు మూడువేల మందిని పంపించిరి. వీరిలో నెంతమంది పోరాడినది తెలియదు. ఆస్ట్రేలియా జర్మను సేనలు విస్ఫులనడికి ఇరుకైవులను, తూర్పుముఖముగా బగు నదివరకు వ్యాపించియుండినవి. వీరిని దక్షిణమునకు తరిమిరి. ఆస్ట్రేలియా సేనలు చిందఱనందఱలయి పారిపోయినవివిస్ఫులా, సుననదులు కలిసినచోట చాల బురద నేల యున్నది. ఇప్పుడీ సేనలిక్కడ నున్నవి. రువ్యును సేనలు ఫిరంగులు ప్రేల్పు చుండగా, వీరు కాకో పట్టణాభిముఖముగా నదిని దాటవలసి యున్నది. ఈ లోపుగ లెంబర్గునుండి ఆస్ట్రేలియను సేనలను తిమివేసిరి. రావారసాగ్రును పట్టుకొనినగాని లెంబర్గు స్వాధీ నముకాదు. చాలమంది రువ్యునులు ఉత్తరమునుండియు, తూర్పునుండియు దీనినిద పడుచున్నారు. ఇక్కడనుండి ఆస్ట్రేలియా సేనలనుకూడవిస్ఫులనడికై పుకుతరిమివేయవచ్చును.

తూర్పుప్రస్యాలోని సిద్ధిగతులు.

రువ్యును సేనలు వెనుకకు మరలుచున్నవిగాని శత్రువులు మీద పడకుండ కాపాడుకొనుచున్నవని తూర్పు ప్రస్యానుండి రువ్యును అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మను సేనలు తూర్పుకుమరలుట.

అహాబాదు సెప్టెంబరు 13:— సివిల్ అండు, మిలిటరీ కెల్లు పత్రికలండను విలేజుకుడిట్లు తంజివార్ల పంపుచున్నాడు:— సేనల రాకపోకలనిమిత్తమై జర్మను సేనలకొన్ని తెల్లియములా నున్నవి. జర్మను రాకుమారుని సేన లోరైయను సహద్దలలో

నున్నది. ఈ సేనలు ముందుకు వెళ్లుటకు వీలయ్యెడల లోరై సుమారుగ జర్మనులకు కొత్తగరాకపోక తేర్చును. ఈ సే నలు ముందుకుపోవుటకు వీలుకలిగించు నిమిత్తమును తెల్లిజియ ములోనుండిన జర్మను సేనలవచ్చి యుద్ధములో సహాయముచే యుటకు వీలుండుటకును, ఆంగ్ల, ప్రెంచి సేనల కుడిభాగమున పోరాడుచుండిన జర్మను సేనలకు సహాయముచేయును ద్వేత్యముతో కుడిభాగమునుండిన జర్మను సేనలకు సహాయము చేయుచున్నవి. కాని వీరిప్పుడు పారిపోవుచున్నారని బట్టి యాయుద్ధేత్యమును మానుకొనినట్లు తోచుచున్నది. కాని లుక్సంబర్గ్ మారుగ రాక పోకలు జరుపుకొనుట కింకను సాధ్యమగును. సేనల రాకపోక లను కాపాడుటకై తెల్లిజియములోనుండిన జర్మను సేనలమీద సముద్రతీరమునుండి ఆంగ్లేయ సేనలవచ్చి మీదపడుచునేమో యని జర్మనులు భయపడుచున్నారు.

జర్మను అధికారుల తంతివార్త

అవజంఘు నంగీకరించుట.

లండను సెప్టెంబరు 13:— (పకలు 1 గంట) జర్మను ప్రధాన స్థానమునుండి సానుభూతివాక్యవచ్చినది కొసెను హేగను తంతివార్తను అప్పటినుంచున్నది. “పారిసునకు తూ ర్పువైపునకును, మారిన్నరు, ఇది శత్రువులకు వెంబడించి తరుమబోయిన మా వైస్కాములను సేనలను మాటుమిరెయి లునకును నడుమ పారినున్నున్నవి. ఈ మధ్యవైస్కము తాకినది. 2 రోజులవరకును జర్మనులు తమవైపు కిడినాధించి దారుణ ముగా పోరిరి. పోలాండు గాక తంతి ముందుగలమాక్రమించు కొనునంతలో మరికొన్ని గొప్పవగు శత్రువైస్కములు వచ్చుటచే వెనుకకు తగిరి.

లొరయనులోను వానేజెసులోను యుద్ధ మెప్పటివలెనే జరుగుచున్నది. వెర్దుముకు పడమట జర్మను వైస్కములు విడువకుండ పోరుచున్నవి.

ప్రాగంగమున యుద్ధము మరల నారంభమైనది. విలి యము చక్రవర్తియును ఆయన యనుచరులును లుగ్డంబర్గ్ లో నున్నారు. రాత్రులయందు వారిని వాయువిమానములు కాపా డుచున్నవి.

ఆస్ట్రేలియావారి కీతి.

సెల్ట్రోగాడు సెప్టెంబరు 11:— ఆస్ట్రేలియా వైస్కము లోని వామభాగములోనివాడు భిక్షుకంతులై గండరగోళ ముగ పారిపోయిరి. మాన్ హుస్ నిరోధములతో నిండియున్నవి.

ఆగ్ల సాకావైస్కము

చర్చిలుగారి ప్రసంగము.

రాజప్రతినిధిగారికి తంతివార్త.

లండనునుండి 12 వ తేదీని యిండియా మంత్రిగారి తంతివార్తనందిరి. “జర్మనువ్యా పారమును ఆంగ్లనావికావై స్కము సముద్రముమీద సాగకుండచేసినది. జర్మనుసముద్ర మనబడుటకే జర్మనుయొద్ద పోక యొక్కటియైన కనబడుట లేదు. యుద్ధ మునంభమై మొదలు నావికావైస్కముల ఆలోగ్యసితి వాగుపడినది. ఇదివరకు జర్మనులుకట్టించిన వెద్దెయొడలకురెండు రెట్లుఅధికముగను క్రూరుజర్మకు నాలుగు రెట్లుధికముగను ఇంగ్లీషునావిక సంవత్సరములోపలి కట్టిం చెదరు” అని చర్చిలుగారు 11 వ తేదీని ప్రసంగించిరి.

జర్మనులు సంపూర్తిగా నోడివరుగి మట

తంతివార్త

పాండుచేరి సెప్టెంబరు 13:— హానును అధికారులు పారిసు సెప్టెంబరు 12:— మా పశ్చిమనీశయందు ఓయిజు మారెనలకు మధ్య జర్మను వైస్కములయొక్క వెనుకకు పోవ సాగెను. మధ్య భాగమున కనుకొనినట్లు విట్-ల్-ప్రాం కోయనును వారు విడిచిపోయిరి. ఆగ్ల సాకామించి యున్న వారిసేనలు యుద్ధమునకు పరిగిడుచు లాంగిపోవు చుండెను. లోరయనులు మాకు కొంచెము కొంచెము అను కూలము కలుగుచున్నది. వ్యూహము వెయింటుడయిని విడచి పోయిరి.

గతవారపు పని.

హానుతంతివార్త.

పాండుచేరి సెప్టెంబరు 13:— హానునావికాసెన్టెం బరు 11— సాయంకాలము 8:30— సెప్టెంబరు 13వ తేదీ మొదలు పారిసునందను యుద్ధరంగమున జరిగిన విశేషములు మొదట యుద్ధములో మానునంద ఆంగ్లవరారు వైస్కములకు సంపూర్ణ జయముకలిగినది. జర్మనువై స్కముల మధ్యభాగమునకు కుడివి ప్రక్కనుగల వైస్కములు నిశ్చయముగా పారిపోయిరి. వాస్తేసు

లోను నాన్సిలోను మాకుడితట్టున యుద్ధములో మావైస్క మి యును లేదు. యుద్ధతంత్రములయొక్కయు యుద్ధుల యొక్కయు అవసరములకలనాన్సి రోజులనుండి మొత్తపు ఏర్పాటులన్నియు వైస్కములో మాడిపోయినవి. విజయమును గాంచిన వారినుకొనిన జర్మనులను ముందుకు రానీయకుండ మేనుకట్టుట యటుండ ప్రతిప్రదేశమునుండియు మా ఎనుట నున్న జర్మనువై స్కములన్ని యను పలాయనమునొందినవి.

దక్షిణహిందూస్తానము

వర్తకన్యాపారము పడిపోవుట

తిరునల్వేలి సెప్టెంబరు 12:— తూర్పుకుడినుండి స్త్రీమగ్గు నకుచుటలేదు. ఇందువలన ఎగుమతి కిగుమతి వ్యాపారము జరుగక యెంతయో దురవస్థ కలుగుచున్నది. ఆధమము 37,50,000 రూపాయల విలువకు 25 వేల దూడిదేళ్ల అమ్ము డుకాక పడియున్నది. ప్రత్తిని గింజలుతీసి చాగుచేయు పని జరుగలేదు ఇందువలన 2 వేల మంది హతీలును, చాలమంది గుమాస్తాలును పనిపాటలులేక పడియున్నారు. ఆహార పదార్థ ములను పండించుటకు బదులుగా తక్కిన పదార్థములను విశేషముగ పండించబడుచున్నందున వీని ధగులు పెరిగి పోవు చున్నవనియు, ఇందుచే దొరతనము వారు రయితులను పీడించి సంగతిసందర్భములను తెలియజెప్పి ఆ హార పదార్థములను నిరవిగపంపించునట్లు చేసినయె డమందు షాములేకుండపోవుననియుమాసిలూపడిపిట్ల గారిసందర్భమున నూచించుచున్నారు.

యందనహాయనిధి.

శ్రీలయేర్పాటులు.

సికింద్రాబాదు సెప్టెంబరు 12:— యుద్ధసహాయ నిధి సందర్భములో శ్రీలు చురుకుగ పనిచేయుచున్నారు. వికో పాకు పంపునిమిత్తమై పదిమంది కోగులకు సరిపోవునామ గ్గిని వీరు బొంబాయి పంపించిరి. వీరిని బొంబాయినుండి సెయింబు అంబులను సంఘమువారు తిరిగిపొమ్మన్నారు. బొలారము, త్రిమిల్లరై, మోద్రావాదుమున్నగు స్థలములలోతయారగు చున్న సామగ్రియుకొద్దిరోజులలో నిధమగును. ఈనిధికధ్య డులగు, స్టూఆర్టు దొరసానిగారి యొద్దకును, కోశాధికా డియు, కార్యదర్శియునగు విల్కినుసును దొరసానియొద్దకు నానిధికి చందాలు వచ్చుచున్నవి.

సంయుక్తరాష్ట్రములు.

యావద్భారత మహమ్మదీయసంఘము.

లక్నో సెప్టెంబరు 12:— యావద్భారత మహమ్మదీ యసంఘ మహాసభ రాజ్ పుట్ పీడిలో జరుగవై యున్నది. దీనికి మేజరు సయ్యదుహాసను, బిల్లామి ఐ. ఎమ్. ఎన్ గారు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కలకత్తా

కలకత్తా స్ట్రెట్టుబాటు ఆటలు.

యుద్ధనిధికి సహాయముచేయుట.

కలకత్తా సెప్టెంబరు 12:— యుద్ధనిధికి సహాయము చేయుటకై నేడిక్కుడ పట్టుకొని ఆరవడినది. ప్రేక్షకులు బహుస్వల్పముగ వచ్చిరి. ఆటకూడ అంతనిపుణితో జరుగలేదు. గవర్నరుగారు ఆటను విలోకించుటకు దయచేసిరి.

రాజప్రతినిధిగారికి తంతివార్త.

సిద్ధా సెప్టెంబరు 13:— లండను నుండి 12వ తేదీని సాయంకాలము 5-80 గంటలకు యుద్ధరంగములోని రాజ ప్రతినిధిగారికి తంతిసంతకం బ్రేక్షివ్యమున బిర్మింగ్హమి దాటి యాయుధయమునశత్రు వైస్కముల వెన్నుంటి 200 మందిని కైదీలుగా పట్టుకొనిరి. శత్రువులు విట్టికైపు తరముగా పారి పోవుచున్నారు. ఒకపాళముయొక్క ఫిరంగుల వన్నిటిని మూడవపాళను పటాలమువారు పట్టుకొనిరి.

దేశీయ తంతివార్తలు

హిందూయిహో కుంభవర్షము.

పుట్టుకాల్లా ఆట్టు మనివేయుట.

బొంబాయి సెప్టెంబరు 12:— నేటి యుధ యము న మూడుగంట లిక్కిడ కుంభవర్ష మువరిసి మైదానము జల మయమగుటచే పుట్టుకాల్లా ఆట సాగలేదు.

హిందూ దేశములోని విదేశీయులు.

స్థానిక ప్రభుత్వముల అధికారములు
సెప్టెంబరు 12:— సమద్రమున గాని, సూమియాదగాని ప్రయాణముచేసి హిందూ దేశము వచ్చు విదేశీయులకు వర్తింపజేసిన శాసనములను పరిశీలించినట్లయితే, అట్టి స్వాతంత్ర్యమును కల్పించినట్లయితే, సందర్భములలో విదేశీయులకు సంబంధించిన శాసనముల ప్రకారము నిబంధన లేకుండుచుకొని వర్తించు అధికారము ఆయా స్థానిక ప్రభుత్వముల కివ్వబడినది ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కెట్లెట్లు తెలియ చేయబడినది.

వివాహము రద్దుచేయుటకు దావా.

కలకత్తా సెప్టెంబరు 12:— చాందావాలీలోని వి. జి. ఎస్. ఎక్. కంపెనీవారి ఏజంటు, ప్రొంగులపాడు వివాహము రద్దుచేయుట కొకదావాచేసిరి ఈ కంపెనీలో హ్యూమను గారు ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వములను వ్రాయు గుమస్తాగా నున్నారు. ఈ కేసుకు సంబంధించిన యుక్తిమయిన కాగితములు కొన్ని అవసరింప జేయవలసి, నీయపహరింపబడిన కాగితములను హ్యూమను గారు పుచ్చుకొని తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనినట్లు అనుమానింపబడి విచారింపబడు చున్నారు మీరు పై కేసును కంపెనీలో భాగస్వాములు. ఈ కేసు నేడు కయిదువీధి పోలీసు కోర్టులో విచారణముగిసినది. ముద్దాయి నేరముచేసినట్లు న్యాయాధిపతి తీర్మానించినకాని ప్రొంగు గారు పగలపూర్వము నడచేయుతో ఫిర్యాదుకు పెట్టుబడి పెట్టినది అభిప్రాయపడి ముద్దాయిని విడుదలచేసిరి.

ప్రకృతిశాస్త్రపరిశోధకులు.

ఇటలీ దేశమునకు వెళ్లిపోవుచుండుట.

అలహాబాదు సెప్టెంబరు 12:— రాయలు ఇటాలియను నౌకాదశములో పనిచేయు కమేండరు అలేసియో, రాయలు ఇటాలియను ఇంజనీరు సంఘమునకు చేరిన రెస్టి నెంటు అంటిల్లి, ప్రకృతిశాస్త్రపరిశోధనచేయుట కేర్పడిన అంగ్లో ఇటాలియను సంఘములలోని ప్రొఫెసరు అలేస్సాండ్రో గార్జియా కాక్కిరము పర్యవేక్షకులలో ప్రకృతిశాస్త్రపరిశోధనలు చేయుచున్నారు. ఐరోపాలో యుద్ధము జరుగుచున్నంతన ప్రస్తుతపురంగతి సందర్భములనుబట్టి మీరు కాశ్మీరమువలన స్వదేశమునకు వెళ్లి పోవుచున్నారు. శాస్త్రపరిశోధకులలోని అంగ్లేయులును, ఇక్విక ఇటాలియా కేసీయులును పరిశోధనలు చేయుచుండురు.

క ఫ మ ర

సీనా 1-కి ధూ. 1-0-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతలను కల్పించు. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్వాసము పూర్వము దగ్గు, 2. శీతకాలమున ప్రబలింప దగ్గు, 3. శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. 4. ఉబ్బనము, 5. శ్వాసదగ్గు. దగ్గుకునేరంపవలసి నందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస విల్లి కూతలు ఎగిరిపో ఆయానము మొదలగు కఫరోగములు శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములయందు ఏర్పడు బాగువులనువాయువు త్వరలో ప్రాణవా యువునకు మారనందున కలుగును. కఫరోగములు మేహకారకమునబట్టి శరీరమున బలహీనత తోడ్పడినకొలది వృద్ధిజేయును. దగ్గుగల ప్రతివారు దీనిని మెరుగుచేసుకొనుటకునుబాధించిది.

క ఫ మ ర

ఈ చూర్ణము సమస్తానీయము చేయబడినది దగ్గు, ఉబ్బనము. పరిశీలించి శ్వాసకోశము మొదలగువానికి దగ్గుగల సమస్తానీయము మెరుగుచేయుచుండును. దగ్గు 1-కి 0-8-0.

కుష్టుకుతైలము.

బీచ్ 1-కి వెలరు. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0. ఈతైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనము దీనిలో 109, క్రోకోడ్యు, బొంబాయి 9, జహంగీరుపీధి, మదరాసు.

SUMMARY.

Yesterday's and to-day's news is assuring The Allies have scored material successes. Their left has put the enemy to flight and advanced well-nigh to Rheims. The enemy's Centre which held forth for a long time has given way and has so far, retreated that the allies have been enabled to cross the Marne between Epernay and Vitry-le-Francoise. The enemies left also has had to fall back. The region about Nancy is vacated. The French have occupied Luneville. The Germans have also beat a retreat at the Argonne ridge towards the north. So the allies have pushed back the enemy all along the line and made it impossible for these to dream either of an entry into Paris or a source of communication through Lorraine. The report of a quick-stricken route of the enemy made possible by the importance the German seem to have attached to the recent battle from which they are now retreating indicates that the allies have gained an advantage that is not likely to be reversed in this region at any rate. The news from Belgium also is very encouraging. The Belgians have occupied a number of places are again showing a good fight. Two of the Kaiser's sons are reported to have died in the Brussels hospital. In the Eastern theatre of war success has befallen Russia. The great battle at Grodek against Austro-German forces has been fought and well gained by the Russians. Thirty thousand prisoners and several hundred guns are said to have been taken.

German-Austrian Armies Defeated, What More Remains?

LONDON, September 13.—(4-30 A. M.)—PETROGRAD—It is officially announced here that the Russians have completely defeated the Austrian and German Armies from Krasnik and Tomaszoff, which have been driven over the river Sun.

30,000 Men Captured.

The Russians have also achieved a great success against the Austrians to the west and north-west of Lemberg. They have captured 200 officers, 30,000 men, many guns, quickfiring, and large quantities of munitions.

Official Confirmation.

Capture of Several Hundred Guns.

LONDON, September 12.—(12-10 P. M.)—The Press Bureau confirms to-day the report of a brilliant Russian victory. The Russians have taken thirty thousand prisoners and several hundred guns.

Servians on the Offensive.

LONDON, September 12.—(11-35 P. M.)—The Servians continue to be successful and are on the offensive.

BELGIUM.

Belgian Army Active.

Battle Proceeding, Result Unknown.

LONDON, September 13.—(4-50 A. M.)—It is reported that the Belgian Army has cut into two the German Army occupying Cortenberg between Louvain and Brussels.

A battle is proceeding south-east of Antwerp. The result is still indecisive.

GERMANY.

German Princes Killed.

LONDON, September 13.—(4-50 A. M.)—It is reported in Ostend that Princes Adalbert of Prussia, Fredric William of Prussia, and Carl of Wurtemberg have died in the hospital in Brussels.

[Prince Fredric William of Prussia is the Crown Prince. Perhaps this means the second son of the Kaiser, who is named Prince William Eitel Fredric. There is no other Fredric William of Prussia—neither is there any other German Prince of the name of Fredric William except these two above mentioned.

In any case it means that the Kaiser has lost either his first-born or his second son.

Prince Adalbert is the third son of the Kaiser. So the Kaiser has already lost two of his sons! What a terrible blow !!]

ITALY.

Italian Mobilisation.

It Cannot Sit Idly While all are Gaining.

LONDON, Sept. 11.—The Italian mobilisation is reported to be approaching completion. The withdrawal of German troops from Belgium to afford some help in the east, possibly encouraged by the realisation of the spectacle of the Austrians becoming apparently a helpless prey to Russia and Servia, while Italy is idly standing by, would create a strong popular feeling in Italy in favour of some endeavour to recover Trent and Trieste. Apparently the German help arrived too late either to save Lemberg or seriously to embarrass the Russian operations in the North.

Stop - Press.

RUSSIA'S DECISIVE VICTORY.

One Lakh Prisoners Taken.

LONDON, September 13.—(10 P. M.)—PETROGRAD.—According to un-official accounts the Russian Victory is now absolutely decisive. The Austrians' first army lost 300 Officers and 28,000 men with Four Hundred Guns. The Austrian Second Army lost 500 Officers and 70,000 Men. Another despatch says that the Russians captured altogether over 1,00,000 Austrians. It is reported that the Russian force is marching on Vienna.

THE RUSSIAN SUCCESS.

Pursuing Fleeing Austrians.

LONDON, September. 13.—The Russian General Staff announces that the seventeen days battle in Galicia is drawing to an end. Altogether the enemy exceeded one Million in number with 2500 Guns. The pursuit of fleeing Austrians continues.

AUSTRALIANS.

Take a German Colony.

LONDON, September 13.—(10 P. M.)—The Australian have captured a Wireless Station at Herbertshire after eighteen hours bush fighting and have garrisoned Herbertshire and Raboul. Two more Seamen were killed and one wounded.

East Africa.

British and Germans Fight.

NAIROBI, September 10.—A strong force of German has occupied Karangu. The British from Port Florence are advancing against them. The Germans are retreating before the British from Bura. The British have captured three Officers and some Native Troops. The details of the fierce action last Sunday are not available but the British made a most gallant bayonet charge against the fierce Machine-Gun fire. The Twentyninth Punjabis suffered somewhat heavily.

AUSTRALIA.

Exportation of Meat and Wheat Prohibited.

SIMLA, September 13.—The Australian Commonwealth are prohibiting the exportation of wheat and four anywhere except to the United Kingdom and of meat anywhere outside British Dominions without special sanction.

Flushed With Success.

GENERAL JOFFRE'S JOY.

LONDON, September 13.—(10 P. M.)—General Joffe to-day telegraphed to M. Millerrand "Our victory is more and more complete. Everywhere the enemy is retreating and leaving War Material and Prisoners. Our army flushed with success is continuing pursuit with all its energy. The morale and endurance of the Allies is admirable. The Government will be proud of its army."

All-India Weather.

SIMLA, September 13.—The slight storm from the Bay crossed the Coast to the North of Vizagapatam and depression is forming over Guzerat. Rainfall accordingly has been abundant in the Peninsula but very scanty in Northern India. Rainfall has been nearly general in Orissa, Chota Nagapur, Central India West. Central Provinces, Konkan, Bombay Deccan, Hyderabad, Madras Deccan and East Coast of the Peninsula, and local in Burma, West Rajputana, East Central Provinces, Mysore, and Malabar. A few falls also occurred in Bengal, North-West United Provinces Punjab Hills, Kashmir and Guzerat. The Principal amounts are:—Bassein 1 inch, Sangor Island 1, Balasore 24, Cuttack 1½, Rajkot 2, Amraoti 1½, Bombay 5, Ratnagiri and Karwar 2, Marma Goa 1½, Malegaon and Bijapur 1, Sholapur 2, Parbhani 1, Hyderabad Deccan 2, Cocanada and Calingapatnam 1 and Waltair 1.
FORECAST:—Increase of rain in Central India and South Hyderabad and East Central Provinces.

Indian Ocean Report.

Pressure has fallen and conditions become more favourable for Arabian Sea Monsoon.

వృత్తాంత లేఖలు

అనంతపురం.

3 (ఒక విశేషమును యొద్దనుండి)

కాళి నీతి.

అనంతపురం సెప్టెంబరు 9:— కురియలేక కురియలేక

రెండుమాడు పడుచు కురిసి జడ్జిములు చాలించుకొన్నది. మేఘాదంబమింకను బలముగనున్నదిగాని చిరుపడవలెదు. చాడని భోయనగాలి పీచుచున్నది.

వై యు.

మండలములో సుత్తరభాగములో కొన్నిచోట్ల దప్ప తక్కిన ప్రదేశములలో వైద్య సితిచాల శోచనీయుగానున్నది. ఇకముందేమో!

కలరా—స్థేరు.

మండలములో ననేక ప్రదేశములలో కలరావ్యాధి జనుల నాహుతి గొనుచున్నది. పులిమిద పుట్రయన్నట్లు స్థేరు కూడ నొకటి రెండుచోట్ల కనుబడిదని వదలి గలదు.

బొబ్బిలివార్తలు.

మహారాజుగారి జన్మదినము.

(ఒక విశేషమును యొద్దనుండి)

బొబ్బిలి, సెప్టెంబరు 2:—బొబ్బిలి మహారాజువారు, పరిపాలనా కాలమునందే, జీవితకాలమునందుగూడ పూర్వ మిష్టానము నలంకరించిన వారిసెల్ల మించిన తెలుపు దిన మగుటచే బొబ్బిలి పురజనులందరు తమయంత్యాహమున ప్రీతి విశ్వాసములను తెలిబుచుటకై సంస్థానపు వైమాన్యముల హాలులో శ్రీపతి శీతాపతిరావుపంతులు బి.ఎ., బి.ఎల్., గారి యాగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద నొక గొప్ప సభచేసిరి. శ్రీ వారి సంస్థానముతో సంబంధించిన యువోగ్యగుణులు బొబ్బిలిలోని యితర వైద్యమనుష్యుల నేతలును సభకు విచ్చేసిరి. మం దిరమంతయు మిక్కిలి శోభాయమానముగ నలంకరింపబడెను. ప్రభుమన మందవేముల శీతారామశాస్త్రిగారు తెలుగునను, మోక్షపూర్తి శత్రుశత్రుశాస్త్రుగారు సంస్కృతమునను శ్రీవారి జీవితమందలి వివిధాంశములను సభ్యులకు డేట తెల్లముగ తెల్పిరి. తాతా ఉమామహేశం పంతులుగారు ఉత్తర రామచంద్రము లోని కొంతభాగమును బ్రదర్శించిరి. శ్రీ మహారాజీ వారికా సారథులలోని వారి క లు కొందరు శ్రీ విద్య, హిందూ వివాహములు మొదలైన విషయములతో గూడిన “సంకల్ప కల్యాణ”మును చిన్న నాటకము నొక దానిని జను ప్రదముగ బ్రదర్శించిరి. వైమాన్యము విద్యార్థులు కొందరు “బుద్ధి కాశ లమున శ్రీ యు పురుషులును సమానులేనా?” యను సంక మను జూచించి తుదకు సరియైన యనకాశములనిచ్చిన యెడల శ్రీయును గంగగల్గముననేమి, సభాభవనముననేమి, వైద్య సాహసములందును, విద్యావైఫల్యని పురుషుల కావంత యైనను దీనిపోరను సారాంశమును సభాసదుల మనంబుల నాటజేసిరి. ఇంకను బడిపిల్లలచే ననేక విశోదములు జరు పుడినవి. సభ జయప్రదముగా జరిగిన వెనుక అగ్రాసనాధి పతిగారు శ్రీవారి జీవిత మందలి గొప్ప యంశములను గొన్ని టిని నడిపిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారికి నందనములతో సభ ముగిసెను. ఈదినముననే ప్రార్థన సుమారు 800మంది వారికా పాలకులకు తృప్తికరముగా మిశ్రము, కాఫీ శ్రీ మహా రాజుగారిచే నొసంగబడినవి.

యెని వార్తలు.

(ఒక విశేషమును యొద్దనుండి.)

కాలమానము.

తుని సెప్టెంబరు 8:— వరితేల యూదులు చాలవర కైనవి. వడ్లమునగ కురియుటలేదు. ఎంతయి మంచితీరముగ నున్నది. గొప్ప వర్షము కురియునట్లు గంభీరముగ నాకస మంతయు నలపురిత మేఘమంత్రితో గనబడుటయు నొక అర ధిక్కివాన కురియుటకూడ చాల నాశ్చర్యముగా నున్నది.

మయినపల్ ఆసుపత్రి.

ఇదివర కిక్కడ సుబసిస్టెంటు డిప్యూటీమగను సాహెబు బుగారికి బదులు మొదలియారగారు వచ్చినారు. వీరును తమ పనియందు కడుభక్తి శ్రద్ధలతోనుండిరి. కాని వీరికి సాహెబు గారివలెగాక దీనాపేక్ష మెండు. అయినప్పటికి వీరు వీరలకు ధనవంతులు ఒక్కవిధముగా మంలనిచ్చు చున్నారు.

రోజును ఆసుపత్రికి వచ్చుసంఖ్య చాలవరకు పెరిగినది. మొదలి యారగారు విసుగులేక వచ్చినవారికందరికి చీమలిచ్చు చున్నారు. కాని మా కంపౌండుగారు మాత్రము మమ్మును గ్రహించుటలేదు. ఉదయం 7 గంటలకు ఆసుపత్రికి బోయిన యెడల 10, 11 గంటలకు గాని మందుకొకడు. “మందియ్యండి. ఇంటివద్ద రోగివ్యవస్థం ఆలస్యమగు చున్నది.” అని యెంత చెప్పకొనినను శ్రమలేవట్లేదు.

కావున నిట్టివారిని వెంటనే మతీయొక మానసమునకు బదిలీచేసిగాని, లేదా తగువిధమున మందలించిగాని, యిప్పటి కట్టములనులుపుటకు జిహ్వాస్థుగారిని వేచుచున్నాము.

యూనియను.

హెడ్జుమాస్టరుగారు ప్రైవేటుపదవి మరల నధిష్ఠించినది మొదలుకొని పాఠకుల్యము చాగుగనున్నది. రోజు కొంచెము పాగున్నది. కాని యింకా మంచి సరిజరుగవలెను. రోగడ అన్నంగి కెంకయ్యగారు చేరుచునున్న స్వకు; గ్రామము లోని దశబిట్టపెంటు, చెత్త, పాకీపెంటు వగైరాలసోయు టకు పెంటకోట రాధారీశోడ్డప్రక్క స్థల మేర్పరచినారు గ్రామమునకు చాలదగ్గరగానున్నది. సముద్రపుగాలి వచ్చు మార్గమధ్యమం దున్నది అప్పటినుండియు ఆస్థలమందే పెంట లిప్పుడును పోయుచున్నారు. ఇది చాల నపాయకరముగా గన్నడుచున్నది. ఈ విషయములను సముద్రపుగాలితో గలసి గ్రామమంతయు నావరించుచున్నది. ఈమధ్యవ్యయము విశేష ముగ నీయొక్క గ్రామముపై కలుగుట కిదిష్ట. నొకకాఠణ ముగావచ్చును. ఇట్టిపెంట దాచుకొనటకు యూనియన్ డ్రాగి కింతకంటె జాగ్రత్తయొక స్థలములవల్ల. వీరవరంకొండ దొర నున్నస్థలము మిక్కిలి అనుకూలముగనున్నది. కాబట్టి చేరుమైను గారు యీ విషయమునుగురించి చాగున నాలోచించెదనని నమ్ముచున్నాము.

రోడ్లపనులు.

ఈ గ్రామమునుండి యితర గ్రామములకు చేరువను రోడ్లనుగురించి తాలూకాబోర్డువారు శ్వరపవలయునని వేచు చున్నాము. 10, 12 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్న ప్రయ త్నము లిప్పటికైన నెరవేరుకుటకూడ మాయభాగ్యము మేమే దూరకొనుచున్నాము.

జూబులు.

I

కు స్త్రీ బహువృత్తి.

అయ్యా, ఈ ఆనందనామసంవత్సర ఆశ్వీనశుద్ధమున అమృతన ముల (సెప్టెంబరు 23, 27 తారీఖుల) లో బందరులో జరుప బడు దసరా మహోత్సవసందర్భమున ఆంధ్రదేశీయులలో ఒక వైద్యుని యేర్పాటుచేయబడెను. అందు కలు పొందిన వారికి రు 116 లు బహుమాన మియ్యబడును. ఈవస్త్రీ బహు మానమునకు, జాతిమతి వ్యభేదములేకుండ ఆంధ్రదేశీయులలో నుండు వారెవరైనను, ఆంధ్రదేశీ యితరదేశీయులలోనుండు వారెవరైనను ప్రయత్నింపవచ్చును. ఇందుకు దోహదము ఈ సెప్టెంబరు నెల 24 వ తారీఖులోగా ఈక్రింద సంకేతము చేసినవారికి పంపుకొని 25 వ తారీఖు ఉదయమునకు హాజరు కావలెను. దసరాసంఘమునారు ఏ పున చి న మధ్యనై యొక్క తీర్మానప్రకారము తెల్వనూర్పు బళ్ళకొకలసి యుండును. దసరాసంఘమువారు ఆశుభివృత్తిక ఆనందమును బట్టి చేయు ఏర్పాటులకు అందరును బహుల కారలనియుండును. కు స్త్రీ రోగదానము గాకపోకల ఖర్చులను శత్రుకన్యలను ఎకరినివారే ధరించుకొనవలసియుండును.

క్రింద స్థాపనామర్యాదు. ఎ. స

దసరా సంఘపురకార్యదర్శి.

II

నంబులను గురించిన సామర్థ్యము.

అయ్యా, మాగ్రామ పెద్దవారసంఖ్యల గ్రామము. ఇతరవి గుంటూరుజిల్లాలో చాట్లపేట ఎనిమిదివైళ్ల మామయ్యగారు. ఈ గ్రామములో అన్నియలవారను గలరు. ఇది యిటులం డగ ఈమధ్య మా గ్రామమువారందరును ఒక అష్టయిచ్చు కొనగా ప్రభుమన మట్టికోడ్డుమంజూరజేసినారు. పర్యాయతి కంకరకోడ్డునకుగూడ మంజూరుజేసినారు. ఈవిధముగ జేసిన ప్పటికి కంట్లాక్తురుగారి కింకను మాయందు దయలగినదికాదు. ఈకంకర ఆపుచేత మాగ్రామములోని ప్రజలును, పశువులును

అనుభవించుచున్న యిక్కట్లన్నియుచెప్ప నలవికాదు. శ్రీలు చెరువునకువెళ్లి నీగు తెచ్చుకొనునప్పుడు గలుగుచున్న భాధ అన రిమితముగనున్నది. గ్రామమునందంతటను బుద్ మోకాటి లోతున దిగుచుచున్నది. దీనివలన రోసుకాటు ఎక్కువగనున్న ది. కాలకృత్యములు తీర్చుకొనుపోవ యయగనున్నది. రోజును బట్టతడుపు జల్లుపడుచునెయున్నది. ఇదియిటులండగ దొంగలు గూడ చెలరేగుచున్నారు. కావున, రోగిసంతోష్యలో మా తాలూకాబోర్డువారు మాయిక్కట్లను నొలంగించెదనని నమ్ము చున్నాము.

ఒక పురవాసి.

III

కరణములు రాజమండ్రి తహసీలుదారుగారు.

అయ్యా!

నేను రాజమండ్రివర పురమందిర నుండు జరిగిన సభకు వెళ్లితిని. అనేక విద్యావంతులును, ధన వంతులును సభ నలంకరించిరి. కాని యొకమూల చింపిరి గుడ్డలు కట్టు కొని మిక్కిలి భయభక్తులతో రివిన్యూ ఆఫీసర్ యొద్ద చేతులు ముడుచుకొని నిలువబడిన కరణముల నూడ నాచుచాల విచా రము కలిగి. వారల నొక స్థలమందు గూర్చుండ వలసినదని అధికారుల బ్రాపించగా వారిలక్కడనేగూర్చుండిరి. తరువాత క్రెసిడెన్ గ్రామము కొందరు సభ్యులును యువముగూర్చియు యువత్రి చందాలు వేయుట గూర్చియు, ముచ్చటించిరి. తమప్రయోజనము ప్రారంభించిరి. మన మందరము కలసి చందా ర్థమవలసినదే గాని, నెలకు పదిరూపాయల జీతము తెచ్చుకొను కరణములు కిప్పుక కాలసినదని బలవంతపెట్టిన రహస్యము దారువా? చక్కటిండింప దగియున్నది. కరణముల జీతములు హెచ్చుచేయ న్నదనియు, వీరలు పను కష్ట ములు చాలగలవనియు ఏతహస్యముదారైన నై అధికారులతో చెప్పియున్నాడా! కరణములు చందాలు వేయగూడదని నా యభిప్రాయ మొకనాటికిగాదు. అందఱు వారివారి కత్త్యును సారముగా వేసి తమ రాజభక్తిని బ్రకటింపవలసినదే. కాని తహసీలు దారువారు వీరండు పట్టణమునకు నెలసిన దని బలవంత పెట్టుట కష్ట. వారి కిప్పుముల నాలోచింపవలెను. వారికిక్కడనున్న ఎంతెంతచందాలువేసిరి? ఒకటి రెండురూ పాయలుకంటె నెక్కువచందావేసిన వారలరు. ఒకరూపాయ చందావేసిన వారు చాల మందిగలరు. వారిలస్థితిచూచుడు. ఒకరూపాయ చందావేయుటకు వచ్చి ఆరు ఆడాల వంటపూ టికిని చిల్లర ఖర్చులు క్రిందను బండి ఖర్చులు క్రిందను నొకటి రెండు రూపాయలును తమస్వంత సొమ్ము పెట్టుకొన వలసినదే గదా? ఇట్టింత మాత్రము వీరిని నమ్మించుట కంటె, నీ నిధికి చందాలు పోగుచేయునలసినదని రాఫీముల పంపిన వా గుండును. కాని వారల నీవిధమున ఆపుట పెట్టుట యుక్తము కాదు. వారలే తమ గ్రామములందు ధనము పోగుచేసి తాలూ కాకు గ్రామనాథులచే పంపిన యెంతవారగుండును? కరణ ములకు గాజభక్తిలేదా? ఇది యంతయుజూచ రివిన్యూ ఆఫీ సర్లు కలెక్టరుగారి యెదుట తమ గొప్ప మామయకొనుటకై చేసినట్లు గానవచ్చుచున్నది.

రాజమండ్రివరము.

ఒక సభ్యుడు.

విక్రీలు నామ మామయకొను నదియొందియు.

ఈ గడి గూరము బహువృద్ధియు ను నుండవచ్చున పరితమములనిన్ని మేలైన సామానులతో చేయబడినది. నైయ్యాల హంబింగ్ గడిగూరము పోవవలసియెడల దీనినిలోగొన్నింగు నిలు) ఉంచుచున్నది. వాటిని అది మిన అవియే మోచుకొనును. తగ్గవత్ గంటజూచుకొని ఆనూతను మూసి అదిమిన నూనుకొనును. నెల 5-0-0.

నా లో నాండి చేయి రిచ్చునాని.

శ్రీలున్న పురు షులున్న చేతిలో కట్టుకొనుటకు ఈ నాగముగ నిక్కి లో నెండితో చేయ బడినది. నిక్కిలో నె.డి లేడిదియగును. ధర రు. 3-8-0. వెండిదియగును. ధర 4-8-0. విక్రీరియూవాచ్ కు వె, సాకారుమేటాస్ట్ర, మద్రాసు

